in passione/apparuit granũ fruméti.i. vere apparuit deꝰ q̃ p̃us abscõditus erat sub sacco. Vñ Esa.xlv.c. Vere tu es deꝰ abscõditus. Quito pfecta fuit ista dedicatio i stola aiẽ: De q̃ dicit: a Et circũdedisti me lęticia. Gaudiũ em̃ ꝛ lęticia ad stolã aiẽ ptinent. Dicit aũt/ Circũdedisti me lęticia: vt notet magnitudinẽ istiꝰ lęticię: q̃ potiꝰ cõtinet suos possessores q̃ ptineat ab eis. Vñ Matth.xxv.b.nõ dicitur: Recipe gaudiũ dñi tui: sed dr: Intra i gaudiũ dñi tui. Esa. xxv.d. Lęticia sępiꝰna sup capita eoꝝ. Postea ostendit causã finalẽ duplicẽ: quare deꝰ patꝰ tulit ei ista. Prima est ex pte patris.s. vt ipse laudet: Vñ dicit: b Vt cantet.q.d.hęc mihi fecisti: vt cantet tibi gloria mea.i. vt gloria resurrectiõis meę sit causa q̃ re tibi cantet ab ecclesia/te sup hoc laudãte. Secũda causa/est ex pte filij.s. vt de cętero nõ patiat. Vñ addit: c Et nõ ꝓpũgar.i. vltra nõ sentiã dolorẽ alicuꝰ passiõis. Ro.vj.b. Christus resurgẽs ex mortuis/iã nõ moritur: mors illi vltra nõ dñabit ꝛc. Et postea cõcludẽs/dicit se p his omnibus laudaturũ deũ patrẽ/dicẽs: d Dñe deus meus in ęternũ.i.semp: f Confitebor tibi: id est laudabo te. Vel/in ęternũ: id eũ in ęterna beatitudine. Nec mutat sensus.

Caro christi. Esa.xx.a. Solue saccũ de lũbis tuis.
Pęna peccati. Job.i.j.b. Plange q̃si virgo indu/ (ta sacco.
Velũ peccatoꝝ. Apocl.vj.d. Factus est sol quasi saccus cilicinus.
Tristicia. Job.xvj.c. Saccũ consui sup cutẽ meã.
Habitus religiosus. Hester.iiij.a. Non erat licitũ indutũ sacco aulam regis intrare.
Asperitas pęnitentię. Esa.l.b. Induã cęlos tenebris: ꝛ saccũ ponã operimentũ eorũ.
Signũ obsecrationis. Baruch.iiij.d. Exui me stola pacis: ꝛ indui me sacco obsecrationis.
Littera legl. Gen.xliiij.c. Inuenit cyphum i sacco
Vestis plangentium. ij. Regũ.iij.f. (beniamin. Accingimini saccis ꝛ plangite.
Saccus dicit
Diauiũ viatoris. Eccli.xvij.c. Eleemosyna viri q̃si saccuꝰ cũ ipso. Prouer.vij.c. Sacculũ pecunię
Thesauꝰ cęlestis. Lucl.xij.d. Facite (secũ tulit. vobis sacculos qui nõ veterascũt.
Hypocrisis. Eccli.xxv.c. Obcęcauit vultũ suũ tã/q̃ vasus: et q̃si saccũ ostendet in medio ꝓximoꝝ. Zach.xiij.c. Non operient pallio saccino ꝛc.
Auaricia. iiij. Regl.v.g. Ligauit duo talẽta i duobus saccis.
Cor dolosum. Deut.xxv.c. Non habebis in saccu lo diuersa pondera.
Meretrix. Aggei. j.b. Cõgregauit mercedes et misit eas in saccũ pertusum.
Idolatria. Esa.xlvj.b. Qui cõfertis aurũ de saccu
Habitꝰ p̃dicatorl. Apoc.xj.a. Prophetabũt (lo. amicti sacc.l.iiij. Regl.xix.a. Misit optos sacc.l.

Moraliter * saccũ meum.i. corpus diuersis pęnis afflixisti. De hoc sacco Hester.iiij.a. Non erat licitũ indutũ sacco aulã regis intrare: qz corpꝰ impedit nos q̃ nõ possumꝰ ad paradisum intrare. Sap.ix.c. Corpꝰ qd̃ corrũpit aggrauat aiaz.ij. Cor.v.a. Scimus qm̃ si terrestris domꝰ nr̃a huiꝰ habitatiõis dissoluat: q̃ edificationẽ ex deo habemꝰ/domũ nõ manufactã sz ętnã in cęlis. Et ex hoc nõ doleo: sz gaudeo. Vñ sequit: a Et circũdedisti me lęticia. Job.vj.b. Hęc mihi sit consolatio/vt affligẽs me dolore nõ parcat. Et hoc fecisti mihi ꝛ facis: nõ vt inde supbiã: Sz b Vt cantet tibi gloria mea.i. vt gloria quã habeo ex istis i testimonio psciętię meę: cantet tibi.i.te lauder: ꝛ totũ tibi ascribat quicq̃d boni habet. Vñ Col.iij.c. In gratia cantãtes in cordibꝰ vr̃is dño. c Et nõ cõpũgar/spinis vitioꝝ: vel gladio psciętię. Et ideo: d Dñe deꝰ meus. Dñe/timẽdę: deus/venerãdę: meꝰ/diligẽdę. e In ęternũ cõfitebor tibi: cõfessione laudis. In ęternũ.i. in tota vita mea/psallã deo meo q̃diu fuero. Vel/ In ęternũ: id est in ęterna vita: vt supra. Ps.145.

Expositio

Ps.XXX.

In finem psalmus dauid pro extasi. XXX.

In te domine speraui nõ cõfundar i ęternũ: i iusticia tua † liba me.

In te dñe ꝛc Titulꝰ. In finẽ psalmus dauid pro extasi. In pręcedẽti psalmo egit de dedicatiõe ecclesię/q̃ iã in capite cõpleta ẽ: In futuro aũt fiet in mẽbris: ꝛ sic adspẽ nos iuitauit. Sed qz vt habet Deut.xxiiij.b. nõ ẽ accipienda supior et inferior mola loco pigneris.i. nõ est subtrahẽda spes vel timor a corde hominis: qz spes sine timore luxuriat in p̃sumptionẽ: ꝛ timor sine spe degenerat i desperationẽ: vt dicit beatꝰ Greg. Ideo in hoc psalmo agit de eis q̃ timorẽ incutiũt viris sanctis.s. de piculis mũdi. Et fm hoc sumit titulus/vbi dr: Pro extasi. Qd̃ p̃mo dicit: In finẽ psalmus dauid: nõ idiget expositiõe. Et ideo hoc solũ ꝓbũ.s. pro extasi/exponamꝰ. Extasis dicit/q̃si extra se statꝰ: qd̃ fit cũ sancti extra se ponunt: vel p̃ gaudio/ vel p̃ timore nimio. Et in hoc vltimo sensu.s. p pauore/hic p̃cipue accipit. Iste aũt psalmꝰ tripertitꝰ est. Primo ponit remedia cõtra timorẽ. Secũdo enumerat q̃ ꝛ quot ꝛ quãta pturbãt: ibi: Miserere mei. Tertio/q̃ sunt bona contra illa mala pturbãtia: ibi: Q magna multitudo. Et notãdũ in ꝫ psalmo: q̃ quędã ꝓba eoꝝ q̃ in eo dicũt capiti ꝓueniũt: q̃dã mẽbris: quędã aũt ipsi ꝓphetę. Nõ tñ ꝓpt hoc mutat vox: sed sub eadẽ voce loquit ꝓpter vnitatẽ capitis ꝛ mẽbroꝝ. Dicit ergo in psona capitis: id ẽ christi. g In te dñe/pater: h Speraui: fm q̃ hõ. Et vt cesset obiectio/sciẽdũ ẽ q̃ spes simplicit nõ fuit in christo: fm q̃ diffinit ab Augustino: Spes ẽ certa expectatio futurę beatitudinis: sz tñ rõne stolę corpis habuit spẽ. Itẽ spes in christo põt dici certitudo ꝛ fiducia: ꝛ hoc est p̃mũ remediũ ꝓtra pauorẽ.s. spes. Et qz speraui i Nõ ꝓfũdar i ęternũ.i. nunq̃ cõfũdar i insultatiõib̃ ꝛ oꝓprobriis iudęoꝝ. Secũdũ remediũ ꝗ pauorẽ/ est oratio. Unde statim orat/dicẽs: l In iusticia tua libera mea: suple a morte. In iusticia tua.i. sicut pmisisti. Dicit em̃ Augꝰ: q̃ iusticia est solutio pmissiõis huiꝰ.s. Nõ dabis sctm̃ tuũ videre corruptionẽ. g In te dñe ꝛc. Põt legi i psona cuiuslibet iusti sic. In te dñe speraui. In te/nõ in me/sicut p̃sumẽtes: Nõ i hoie/vt nobiles in sua parẽtela: Nõ in diuitiis/vt diuites. De p̃mis Judith.vj.d. Nõ derelinquis p̃sumẽtes de te dñe: ꝛ p̃sumẽtes de se ꝛ de sua virtute gloriãtes hũilias. De secũdis/ Hieremię.xvij.a. Maledictꝰ hõ q̃ cõfidit in hoie: ꝛ q̃ ponit carnẽ brachiũ suũ. Et Augꝰ. Magis studeãt nõ de parentũ diuitũ dignitate: sed de pauperũ fratrũ gloriari societate. De tertiis: Prouerb.xj.d. Qui pfidit in diuitiis suis/ corruet. j. Timoth.vj.d. Diuitibꝰ huiꝰ sęculi p̃cipe nõ sublime sapere/ nec sperare i incerto diuitiaꝝ: sed i deo viuo: q̃ p̃stat nob oia abũde. i Nõ cõfundar: quia spes nõ cõfundit: Ro.v.a. Eccli.ij.b. Quis sperauit i dño ꝛ cõfusus ẽ? Prouer.xxix.d. Qui spat i dño ꝓbleuabit. Esa.l.c. Posui faciẽ meã vt petrã durissimã/ꝛ scio qz nõ ꝓfũdar. Sz qz duplex ẽ cõfusio: sic habet Eccli.iiij.c. Est cõfusio adducẽs pctm̃: et ẽ cõfusio adducens gratiã ꝛ gloriã: determinat de qua cõfusiõe loquit hic cũ addit: k In ęternũ.q.d. etsi ad p̃sens cõfundar/bona cõfusiõe adducẽte gratiã ꝛ gloriã: non tñ cõfundar in ęternũ cũ reprobis. De quoꝝ cõfusiõe dicit Hiere.xx.c. Cõfundãt vęhemẽter: qz nõ intellexerũt oꝓprobriũ sempiternũ qd̃ nũq̃ delebit. ij. Timoth.ij.c. Hęc patior/ sed nõ ꝓfundor. l In iusticia tua libera me: qz mea iusticia nõ sufficit: sz succũbit: fm illd̃ Esa.lxiiij.c. Facti sumꝰ vt ĩmũdi oẽs nos/q̃si pãnus mẽstruatę vniuersę iusticię nr̃ę. In sua aũt iusticia libauit nos christꝰ: qñ p nob satisfecit patri/moriẽs i cruce. Vñ Job.xxxiij.c. de hac iusticia ꝛ liberatiõe dr: Si fuerit p eo

Allegorice de christo

Quõ spes fuerit in christo.

Moraliter de viro iusto

l * angelus loquẽs

Moraliter * angelus loquēs vnū de similibus vt annūciet homīs ęquita/
tē: miserebik eius ⁊ dicet: libera eū vt nō de/cēdat in corrupti/
onē: inueni in quo ei ꝓpitier. Angelus iste christus est: qui pa/
tri loquik ꝓ homie/vnū de similib⁹: qz ei naturā humanā in
qua nobis est silis/ostēdit: ⁊ annūciat homīs ęquitatē/cū ostē
dit se hoīem ꝓ iniqui/
tate hoīs satisfecisse.
Uñ merito dic ei pz:
Alt. †eximas Libera eum. s. homi/
nē: quia inueni in quo
ei ꝓpitier. s. iusticiam
tuā. Propter hoc bñ
dicit apostolus Roma. iij. c. Omnes peccauerūt ⁊ egent ęl' a
dei: iustificati gratis ꝓ gratiā ipsi⁹ ꝓ redēptionē quę est in chri
sto iesu. Hoc est ergo qd petit hic iustus: In iusticia tua li/
bera me. Uel sic: In iusticia tua. i. ꝓ iusticiā quā tu das.
Uel/In iusticia: id est in solutiōe ꝓmissoꝝ: sm q ꝓmisisti:
Zach. j. a. Cōuertimi ad me ⁊ ego cōuertar ad vos. Uel/In
iusticia. i. i ꝓmissiōe tua. Esa. xxxij. d. Erit op⁹ iusticię par.
Uel/In iusticia tua. i. i christo. Esa. lj. c. Sal⁹ mea i sēpit/
nū erit: ⁊ iusticia mea nō deficiet. Libera me/a culpa/a pę/
na/a miseria. De primo: Job. viij. e. Si fili⁹ vos liberauerit/
Ps. 45. vere liberi eritis. De secūdo in Ps. Saluasti nos de affligēti/
bus nos. De tertio: Roma. viij. d. Ipsa creatura liberabik a
seruitute corruptionis in libertatē glorię filiorū dei. Propter
Ps. 123. hoc dicik in Ps. Laqueus cōtritus est: ⁊ nos liberati sumus.

Allegorice a Inclina ad me aurem tuam ⁊c. dicit christus. Et
notank hic duo sub metaphora/sub qua loqk. i. faue mihi: sic
qui inclinat aurē alij/signū est q ei faueat. Illa aūt duo q̄ no/
tank hic/sunt infirmitas corpis christi: ⁊ humilitas aię. Infir/
mo em ⁊ humili est inclinādū/q eū vult iuuare. De his autem
duob⁹ potest intelligi illud Matth. xxvj. d. Spiritus quidē
ꝓmptus est. s. ꝓ hūilitatē: caro autē infirma/ꝓ infirmitatē. Bñ
ergo dicit: Inclina ad me aurē tuam/verbū. b Ac/
celera vt eruas me. i. cito resuscita me post tres dies: Hoc
est eruere. s. a morte. Uel sic/Accelera. i. fac me accelerare
vt soluā animas de inferno. Et bñ hoc de christo sic exponik:
cui⁹ nomē ex ꝗ videk imponi: Esa. viij. a. Uoca nomē ei⁹ ac/
celera/spolia detrahe/festina ꝓdari. Ut eruas me: cū meis
de limbo. Unde Zach. ix. c. Tu quoq i sanguīe testamēti tui
eduxisti vinctos de lacu in quo nō erat aqua. d Esto mihi
in deū ꝓtectorē: id est esto mihi tant⁹ ꝓtector/q̄ntū decet
esse deū. Protexit aūt eum dominus/dando scutū patientię.
e Et in domū refugij: Ad quā vulneratus ⁊ lassus refu/
giā. f Ut saluū me facias. s. ab inimicis/q me insequūk.
Hoc aūt fecit ei de⁹ pak in resurrectiōe: et p̄cipue i ascēsione.
Tūc em saluū fecit eū dñs ab inimicis iudęis/qui eū iam occi
sum adhuc ꝓsequebank: ⁊ detineri volebant in morte. Uñ po/
suerunt custodes ad sepulchrum: Matth. xxvij. g. Et vere
ita debes facere: et facies: g Quoniam tu es fortitudo
mea/ad tolerandū ꝓsecutores. h Et refugium meū: ad
euadendū eos quādo voluero: sm illud Job. x. c. Potestatē
habeo ponēdi animā: ⁊ potestatē habeo iterum sumēdi eam.
i Et ꝓpter nomē tuū deduces me. i. dux eris mihi in
via/ꝓ quā misisti me. Et hoc/ꝓpter nomē tuū. i. vt mani/
festek ⁊ clarificek nomē tuū ꝓ me. Uñ Job. xvij. b. Pater ma/
nifestaui nomē tuū hoībus quos dedisti mihi de mundo: De
Ps. 18. via: in Ps. dicitur: Exultauit vt gigas ad currendam viam.
Et de missione

Moraliter. Inclina ad me ⁊c. Potest etiā legi totū i ꝓsona iusti sic et
pm⁹ ꝗsus lect⁹ ē: sic: a Inclina ad me aurē tuā. s. mise/
Ps. 114. ricordię. Ps. Inclinauit dñs aurē suā mihi. Qd p̄cipue factū
ē: qñ filiū incarnauit: ⁊ ad obediētiā ēclinauit. Mihi. i. ad meā
vtilitatē. Phil. ij. a. Hūiliauit semetipsum/factus obediens
vsq ad mortē. Hūiliare em notat inclinationē: obediēs ad au
rē referk: vel auris potius ad obedientiā. In hoc etiaz qd di/
cit: Inclina ad me aurē tuā: notat vir iustus orationē suā
esse humilē. Eccli. xxxv. c. Oratio hūiliātis se penetrabit nu/
bes. Et loquik ad similitudinem infirmi/qui dicit medico: nō
possum clamare/inclinate vos parū. Postea ostendit necessa/
riā esse/cum subiūgit: b Accelera. q. d. necesse habeo: qz
accelerāt inimici. Uñ Threñ. iiij. d. Uelociores fuerūt ꝓse/
cutores nr̄i aq̄lis cęli. Prouer. j. b. et Esa. lix. b. Pedes eoꝝ
ad malū currūt ⁊ festināt vt effundāt sanguinē. Et ideo dñe
accelera vt eruas me/de manib⁹ eoꝝ. Esa. lj. e. Cito ve/
niet gradiēs ad aperiē/
dū. Cant. ij. b. Ecce
iste venit saliens. Pe/
tit autem hic tria. s. vt Alt. †Quia
eripiak ꝗ manu inimi/
coꝝ: Uñ dicit: c Et
eruas me. s. a dęmo/
nibus/a peccatis/a malis homib⁹. Secūdo/cū dic: d Esto
mihi i deū ꝓtectorē: petit ꝓtectionē/q̄ necessaria est post
eruitionē: qz tūc maxie nitik diabol⁹ hoīem impugnare. Uñ
Ecech. iij. c. Assūpsit me spūs/⁊ audiui post me vocē cōmo/
tiōis magnę. Qd significatū fuit Exo. xiij. c. qñ egrediētib⁹
filijs israel de ęgypto/ꝓsecut⁹ est eos pharao cū ęgyptijs. Itē
Gen. xxxj. c. qñ fugiēte iacob/ꝓsecut⁹ est eū labā. Sed qz licz
de⁹ ꝓtegat hoīez/dādo ei fortitudinē ⁊ potētiā resistēdi: qñqz
nō cessat ꝓter hoc diabol⁹/sz instat tēptādo: vt tandē ꝓ tędiū
vincat: Jō petit iust⁹/tertiū remediū. s. refugiū. Unde addit:
Esto mihi i deū ꝓtectorē: ⁊ i domū refugij: in q̄. s. iā
nō pugnādo: sz qescēdo sim tut⁹ ⁊ secur⁹. Nō em ꝓtegik i bel
lo: sz refugiū hz in castrū vl' i turrē/vbi nō iā pugnat: sz lassus
de pugna reficik ⁊ qescit. Sikr dñs nos ꝓtegit i pugna: cū in
actiua vita laborātes corroborat: vt ieiunio ⁊ orone ⁊ opib⁹
miscōiq/oē gen⁹ dęmoniorꝝ a nob effugem⁹: vt dī Mat. xvij.
d. Hoc gen⁹ dęmoniorū nō eijcik: nisi ꝓ orōnē ⁊ ieiuniū. Et
Tob. xij. b. dī: Bona ē oro cū ieiunio/⁊ elemosyna: qm̄ ele/
mosyna a morte libat: ⁊ ipsa ē q̄ purgat pctā ⁊c. Dom⁹ aūt re
fugij ē dñi viro iusto i ꝓtēplatiōe: vbi nō pugnat hō/sz ꝓsola
tiōe dei reficik/⁊ secur⁹ qescit p⁹ laborē. Uñ Cāt. ij. d. Sur/
ge ꝓpera amica mea/colūba mea/formosa mea et veni: iā em
hyems trāsijt/imber abijt ⁊ recessit: flores apparuerūt ⁊c. q. d.
surge ad ꝓtēplationē/veni ad āplex⁹: qz iā nō ē tps pugnę: sz
gaudij. De his duob⁹. s. de ꝓtēplatiōis refugio: ⁊ ꝓtectiōe i
actiōis p̄lio: dī i Ps. Abscōdes eos i abscōdito faciei tuę: ⁊ Ps. 30.
a cōturbatiōe hoīm: ꝗ q̄tū ad ꝓtēplationē: Proteges eos in
tabnaculo tuo ⁊c. q̄tū ad actionē. Bñ q̄ dic: Esto mihi in
deū ꝓtectorē ⁊ in domū refugij. Et bñ dic: In deū
ꝓtectorē: nō in deū vastatorē: q̄lis ē vēter/q̄ mult. ē ⁊ erit
hodie ⁊ cras in deū vastatorē. Uñ Phil. iij. d. Quorū deus
vēter est: ⁊ gloria in cōfusione eoꝝ q̄ terrena sapiūt. Daniel.
xiiij. a. Nōne videk tibi bel de⁹ viuēs: an nō vides quāta co/
medat ⁊ bibat quotidie? Bel em interptak deuorator. e Et
in domū refugij. i. turrim. Prouer. xviij. b. Turris fortissi
ma nomē dñi. i. christ⁹. Ad eā currit iust⁹ ⁊ exaltabik. Sz mihi
fugiūt illō refugiū. Job. xxvij. d. De manu ei⁹ fugiēs fugiet.
Job. xj. d. Oculi impioꝝ deficiēt: ⁊ effugiū pibit ab eis. Co/
lūba libēt fugit ad turrē vt ibi saluek. Cāt. ij. d. Surge ꝓpera
amica me/colūba mea/formosa mea/⁊ veni. Hiere. xlviij. c.
Estote q̄si colūba nidificās i sūmo ore foramis. Seqk: f Ut
saluū me facias. Nis em duob⁹ modis salu⁹ fit hō ab inimi
cis: cū ꝓtegik/ne lędāt eū: ⁊ cū i tuto recipik/ne freak ab eis:
vl' si forte lęsus fuit i aliq̄/i pace curek. Et necesse ē mihi vt sis
ꝓtector ⁊ dom⁹ refugij: g Quoniam fortitudo mea ⁊ refu/
gium meū es tu. q. d. non habeo fortitudinē nisi a te. Ps. Ps. 27.
Dñs fortitudo plębis suę. j. Machab. iij. b. Nō i mltitudie
exercit⁹ victoria belli: sz de cęlo fortitudo est. Numeri. xiij. d.
Stirpē enachim vidim⁹ ibi. Ibi dic Origen. Vult sp dñs
mirabiles res facere/vult de locust. vincere gigātes: ⁊ de his
q̄ in ęra sūt cęlestes neqcias supare. h Et refugiū meū es
tu: qz aliud nō habeo. ij. Paral. xx. c. Cū ignorem⁹ q̄d agere
debeam⁹: hoc solū habem⁹ residui vt ad te nr̄os oculos diri/
gam⁹. Prouer. xviij. b. Turris fortissima nomē dñi: ad ipsuz
currit iust⁹ ⁊ exaltabik. Dñs est fortitudo resistentib⁹ in bello.
Jaco. iiij. b. Resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. Et ē refugiū
lassis ⁊ fugiētib⁹. Matth. xj. d. Venite ad me oēs q̄ laborat. Ps. 17
Ps. Dñs firmamētū meū ⁊ refugiū meū. Seqk: i Et ꝓpt
* nomē tuū:

Et de missione sequit: A summo cęlo egressio eius. i. a patre qui misit eum. Unde Gal. iij. a. Misit deus filiũ suũ factum de muliere/ natum sub lege ꝛc. In hac ergo via deduxit eum deus pater de sinu patris in vterũ virginis: deinde in ꝓsepiũ: deinde in crucẽ: deinde in sepulchrum: inde in cęlum. Hęc est deambulatio veri isaac. Unde dicit Beñ. xxiij. g. q̃ isaac deambulabat p viã quę ducit ad puteũ: cui⁹ nomen est viuentis ꝛ videntis. In hac eñ via sic deambulans isaac risus noster. i. christus qui est gaudiũ nostrum: per eam venit ad puteum viuẽtis ꝛ videntis: id est ad vitam ęternã: vbi est fons vitę ꝛ cognitiõis perfectę. Et bene dicit ibi/ q̃ ibi occurrit ei rebecca: ꝛ cũ vidisset eum deambulantẽ/ descendit de camelo ꝛ tollens cito palliũ cooperuit se: et ipse introduxit eam secum: ꝛ accępit eam vxorem. Rebecca est ecclesia vel fidelis anima: quę respiciens christũ deambulantẽ/ descẽdit de camelo superbię/ ꝛ tollit palliũ pęnitentię/ ꝛ cooperit peccata sua vt deus ea non videat: ꝛ accipit eam christus in vxorem: ꝛ introducit ad cęlestem thalamũ/ vbi ipsa in ęternũ fruatur amplexibus sponsi sui. Propter hoc ergo bene dicit: **Propter nomen tuũ deduces me ꝛ enutries me**: Multiplicando ꝛ paulatim augẽdo corpus meũ q̃d̃ est ecclesia. Act. ij. g. Dominus augebat qui salui fierẽt quotidie in idipsum. c **Educes me de laqueo hoc quem absconderũt mihi**: scz iudęi. i. de morte ꝛ passione: in qua volebant me illaqueare et detinere: vt ꝓdictum est. Sed laqueus cõtritus est: ꝛ non solũ christus de morte euasit: sed ꝛ nos liberati sumus per mortẽ ꝛ resurrectionẽ illius. Ipse enim mortem nostrã moriendo destruxit/ ꝛ vitam resurgendo reparauit: sicut cantat ecclesia. Et ideo/ **Educes**: d **Quoniã tu es ꝓtector meus**: Et ideo non timeo maliciam eorum. Unde ś. in Pś. Dominus ꝓtector vitę meę/ a quo trepidabo? Et quia tu es protector: q̃ In manus

Doxaliter. * nomẽ tuũ: nõ ꝓpter merita mea: a **Deduces me**: p viam iusticię: de vno bono opere in aliud: de virtute in virtutem: de articulo in articulum. Pś. ś. Deduxit me super semitas iusticię ꝓpter nomẽ suum. b **Et enutries me**: multiplicãdo gratiã: quę nutrix est filiorum dei. Sap. xvj. d. Omniũ nutrici gratię tuę deseruiebant. Et nota q̃ nõ dicit tm̃: nutries me: sed **enutries**: quasi extra nutries: id est extractos a voluptatibus mũdi. Unde dicit beatus Beñ. Delicata est diuina cõsolatio/ nec concedit admittentib⁹ alienam. Osee. ij. c. Ego lactabo eam ꝛ ducam eam in solitudinem: ꝛ ibi loquar ad cor eius. Esaię. xxviij. c. Quẽ docebit scientiã/ ꝛ quẽ intelligere faciet auditus? Ablactatos a lacte: auulsos ab vberib⁹: a mũdanis voluptatibus. Per hęc autem quę p̃dicta sunt: liberat homo a temptatione diaboli: Unde subdit: c **Educes me de laqueo hoc quẽ abscõderũt mihi**: id ẽ de temptatione quã abscondunt dęmones sub specie boni. Unde Job. xviij. b. Abscondita est in terra pedica eius: et decipula eius super semitã: Ubi dicit Gregor⁹. Dum escam appetẽdit pedica/ stringit: quam nõ attendit: quia vt de bonis moribus prętualeat/ semetipsum sub velamine virtutũ occultat. Et de hoc laqueo/ **educes me**: d **Quoniã tu es protector meus**. Nota q̃ dominus hominẽ iustum educit et deducit ꝛ adducit. Educit de ęgypto: deducit per desertum: adducit in terram ꝓmissionis. Primũ fit per fidem. Secundũ per charitatẽ. Tertiũ p spem. Uel sic potest distingui. Dñs p multiplicem effectũ gratię:

Electos
- Educit
- Ducit
- Deducit
- Circũducit
- Adducit
- Introducit

Educit
- A culpa. Sap. x. a. Eduxit illum a delicto suo.
- Ab amore ꝓprio. s. carnis. Sap. x. a. Eduxit illũ de limo terrę.
- De mala cõsuetudine inolita per peccatũ. Mich. vj. a. Eduxi te de terra ęgypti: de domo seruitutis liberaui te. Sicut eñ ęgyptij violẽter faciebãt filios israel seruire sibi: sic cõsuetudo ꝛc.
- A difficultate bene operandi. Pś. Eduxit me i latitudinẽ. Act. xij. c. Petrus narrabat quomodo eduxisset eum dñs de carcere. Pś. 17.
- De sui custodia/ ad exercitiũ spũalis pręlij. i. Paral. xj. a. Tu eras q̃ educebas et reducebas israel scz ad pręliũ: ꝛ hoc dicebant dauid.
- Ab actiua ad cõtemplatiuã. Ezech. xxxvij. a. Facta est sup me manus dñi: ꝛ eduxit me i spũ dñi: q. d. opere dñi nõ ꝓprijs viribus educt⁹ sum in cõtemplatione spiritualiũ.
- A statu meriti vel expectationis ad p̃miũ. Mich. vij. b. Educet me in lucẽ ꝛ videbo iusticiã eius: ꝛ aspiciet inimica mea/ ꝛ operiet cõfusione.
- Alias
  - De corpore. Sap. iij. c. Placita erat illi anima illi⁹: propterea ꝓperauit illũ educere de medio iniquitatũ
  - Olim a limbo. Zach. ix. c. Tu q̃z in sanguine testamẽti tui eduxisti vinctos tuos de lacu in quo nõ erat aqua.

Ducit — Uiatorẽ p viã mãdator. Prouerb. iiij. b. Ducã te per semitas equitatis ꝛc.

Deducit de bono i meli⁹ ꝓficiẽtẽ. Et p̃ multis modis: Quia
- Per viam timoris ad inferiora.
- Per viã spei ad supiora. Uñ Sap. xvj. b. Tu es dñe q̃ vitę ꝛ mortis habes potestatẽ: ꝛ deducis ad portas mortis ꝛ reducis. Et Esa. xxxviij. b. In dimidio dierꝫ meorꝫ vadã ad portas inferi: quęsiui residuũ annorum: dixi nõ videbo dñm deũ in terra viuentiũ.
- Deducit
  - Ad hũilitatẽ p ꝓpriã suijpsi⁹ dijudicationẽ. Joheł. iij. a. Deducã eas. s. gentes i vallẽ iosaphat ꝛ disceptabo cũ eis. Josaphat interpretat ipse iudicans: p vallẽ aũt notat hũilitas.
  - Per operꝫ moderationẽ. Sap. ix. c. Deducet me in operibus meis sobrie.
  - Per intentiõis rectificationẽ. Sap. x. b. Justum deduxit dñs p vias rectas: ꝛ ondit illi regnũ dei.
- Circũducit
  - Infirmos/ quasi p viã planã ꝛ magꝭ tutã. Uñ Exo. xiij. d. Nõ eduxit dñs ꝓpl'm p viã terrę philistim: q̃ vicina est/ ne forte pęniteret eum si vidisset aduersum se bella ꝓsurgere/ ꝛ reuerterek in ęgyptũ: sed circũduxit p viã deserti q̃ est iuxta mare rubrũ. Item Deut. xxxij. b. Circũduxit eũ ꝛ docuit et custodiuit q̃si pupillam oculi sui.
- Adducit
  - Ad viam rectã/ vocando p gratiã inspirationis et signũ boni exempli. Esa. xlviij. c. Uocaui eum ꝛ adduxi eum ꝛ directa est via eius.
- Introducit
  - Ad videndũ suggestiones malorꝫ vt caueant. Ezech. viij. e. Introduxit me p ostiũ domꝰ dñi/ quod respiciebat ad aquilonẽ: ꝛ ecce ibi mulieres sedebãt plangẽtes adonidem.
  - Ad videndum ortum gratię in pęnitentibus. Ezech. xj. a. Eleuauit me spiritus et introduxit me ad portam domus dñi orientalem quę respicit ad solis ortum ꝛc.
  - In feruẽs desiderijs charitatis. Cãt. ij. a. Introduxit me rex in cellam vinariã.
  - In pãtis. Hiere. iij. e. Introducã vos i sion.

Sed qz viro iusto cura est/ nõ ò corpe: sed de aia: Ideo ostẽdit se protectionem animę a deo postulasse: cum subiungit:

 * In manus tuas

Allegorice ✓ a ¶In manus tuas cõmendo spiritũ meũ. Spiritũ meum: id est animã meã/vt ꝓtegas eã ⁊ custodias. Unde dicit Cassiodor: Cõmendat patri inęstimabilẽ thesaurum. Et sic facies: quia iam de hoc certus sum. Unde quasi certus dico: b ¶Redemisti me: id ẽ redimes de morte resuscitãdo: c ¶O Domine deus veritatis: id est verus in ꝑmissis. Hieronym⁹ dicit/q ab illo loco: Deus deus meus ℣Ps.21. respice ⁊c. dixit dominus in passione totum vsq ad locũ istũ.

a In mãnus tuas cõmendo
b spiũ meũ: redemisti me dñe
c deus veritatis. O disti obser
f uãtes vãnitates: supuacuę.

Al. ℣vanitatẽ

Et ideo ecclesia in completorio hic finit psalmũ istũ. Vel hoc vltimũ verbũ/est vox ecclesię: quę audita ꝑius christi passione et resurrectione/gratias agit de sua redemptione/dicens: Redemisti me: per sanguinẽ tuum. Domine deus veritatis: id est qõ per ꝓphetas ꝑmisisti/i tua morte adimplesti. Unde Lucꝰ.j.g. Bñdictus dominꝰ deus israel: quia visitauit ⁊ fecit redemptionẽ plebis suę ⁊c. Sicut locutus est ꝑ os sanctorũ qui a sęculo sunt ꝓphetarũ eius.

Moraliter. ✱ a ¶In manus tuas commendo spiritum meum. Hoc ꝑcipue debet dicere vir religiosus/qui est in cruce pęnitentię: sicut dominus his verbis vsus est in cruce: Luce.xxiij.g. Debent enim religiosi crucem ascẽdere/sicut christus: sicut dicit dominus Matth.xvj.d. Si quis vult venire post me/abneget semetipsum ⁊ tollat crucẽ suam. Tollere crucem/est ascendere arduã vitam ⁊ austeram. Abnegare semetipsum/est dicere: In manus tuas commendo spiritũ meum: quod fit/cum in professione abrenũciant ꝓꝑię voluntati. Et est vtrũq necessariũ: vt corꝑus in cruce affigatur ꝑ macerationẽ carnis/⁊ obseruantiã regularium disciplinarũ: et spiritus in manu ꝑęlati cõmendek qui vicem dei gerit. Sed nota q spiritus duo comꝑehendit.ſ. intellectum et affectum. Intellectus autẽ corrumpik in claustrali per ꝓꝑriũ sensum: affectus autem per ꝓꝑriã voluntatem. Quãtũ ergo ad hęc duo: debet religiosus cõmendare spiritum in manu ꝑęlati: vt nec ꝓꝑriũ sensum retineat ad iudicandũ: nec ꝓꝑriam voluntatem ad eligendum. Dicit enim dominus: cuius vices gerit ꝑęlatus: Vos vocatis me magister ⁊ domine: ⁊ bene dicitis: sum enim: Joh. xiij.b. Si ergo est magister/debet ei cedere ⁊ credere intellectus/nõ ꝓꝑrio sensui. Si est dominus: debet ei obedire affectus/nõ ꝓꝑrię voluntati. Si ita faciat: vere potest dicere: In manus tuas cõmendo spiritũ meũ. Sed quidã volunt per omnia christo assimilari: qui cũ spiritum cõmendauerunt in manu ꝑęlati/statim volunt resumere ⁊ suę esse potestatis/quasi ipsi omnipotentes sint/sicut christus: qui dicebat Joh. x.d. Potestatẽ habeo ponẽdi animã meã: et potestatẽ habeo iterũ sumendi eam. Sed hoc soli deo conuenit sic coniunctim. Prima pars conuenit alijs: quia in potestate hominis est abrenũciare ꝓꝑrię voluntati. Sed nõ est in potestate eius resumere eaz: sicut nec homo mortuus potest resurgere per seipsum. Unde monachis dicit Col.ij.d. Si mortui estis cum christo/ab elementis mũdi huius: quid adhuc tanq viuentes mundo decernitis? Et postea in tertio capitulo.a.addit: Mortui enim est/ et vita vestra abscondita est cum christo in deo. Sed posset aliquis dicere: Durus est hic sermo: quis potest eum audire: Joh.vj.f. Sed emollit et temperat eum/verbum quod sequitur: b ¶Redemisti me domine deus veritatis: Quasi dicat vir iustus: Reddã tibi vicem sicut potero: quia posuisti animam tuam in manus patris ꝓ me: ⁊ corꝑus tormentis: Sic ego tradam spiritum meum in voluntate ꝑęlati/⁊ corꝑus subijciam regula-
Ps.115. ribus disciplinis. Ps. Quid retribuam domino ꝓ omnib⁹ quę retribuit mihi? Calicẽ salutaris accipiã. Sic ergo christi passio/debet esse causa et exemplũ nostrę pęnitentię. Item est etiam mitigatoriũ ⁊ remedium: Quia sicut dicit beat⁹ Bern. deuotus miles sua non sentit/cum benigni ducis vulnera intuetur. Heb.xij.a. Recogitate eum qui talem sustinuit a peccatoribus aduersus semetipsum contradictionẽ: vt non fatigemini animis vestris deficientes. Et nota q in his verbis hortak nos ad amorẽ/cũ dicit: Redemisti me. Ad timorẽ/cũ dicit: Domine deus veritatis.

Manus domini
- Ipse filius. Ps. Emitte manũ tuam de alto. Deut.xxxij.f. Leuabo in cęlũ manum meam. — Ps.143.
- Potẽtia/sapiẽtia/bonitas. Ps. Opera manuũ tuaꝝ sk cęli. Itẽ: In manu tua dñe omnes fines terrę. — Ps.101. Ps.94.
- Ordinatio. Job.xij.b. In cuius manu est aĩa oĩs viuentis. Sap.iij.a. Justoꝝ animę in manu dei sunt.
- Fortitudo. Ps. In manu potenti ⁊ brachio extento. — Ps.135.
- Largitas. Ps. Aperis tu manũ tuam: ⁊ imples omne animal bñdictione. — Ps.144.
- Consolatio. Ecech.iij.d. Manꝰ domini erat mecũ confortans me.
- Donum ꝓphetię. Ecech.viij.a. Cecidit ibi sup me manus domini: id est spiritꝰ ꝓphetię.
- Pręsciẽtia. Esa.xlix.d. In manib⁹ meis descripsi te. Glo. vt semp videam te.
- Misericordia. Ps. Cũ ceciderit iustꝰ nõ collidek: qz dñs supponit manũ suã. — Ps.36.
- Protectio. Esa.lj.e. In vmbra manus meę ꝑtexi te.
- Voluntas. Ps. In manibus tuis sortes meę ⁊c. — Ps.30.
- Cõminatio. Esa.ix.c. Adhuc manꝰ domini extenta.
- Vindicta. Job.xiij.c. Manũ tuã longe fac a me.
- Operatio. Deut.xxxij.d. Manus mea fecit hęc omnia. Sequit:

d ¶Odisti obseruãtes vanitates. Cõtinuatio. Cũ sis deꝰ ꝟitatꝰ: odisti obseruãtes vanitates. Cõtrariũ videk Sap.xj.d. Nihil odisti eorũ q fecisti. Sed soluit hoc Augꝰ: dicẽs: Perseqũmur in malis ꝓꝑriã iniqtatẽ: misereamur in eis cõmunẽ cõditionẽ. Sic deus diligit i hoĩe id qõ fecit in eo.ſ. naturã: sed odit id qõ hõ male fecit.ſ. iniquitatẽ: ꝟm q dixit Eccꝰ.xij.a. Da bono ⁊ nõ recępis pctõrem. e ¶Obseruãtes vanitates. Nota q/ob/qñq notat contrarietatem: vt Luc.xiiij.a. Et ipsi obseruabãt eũ. Qñq causã: vt Eccs.xij.d. Deũ time ⁊ mãdata eꝰ obserua. Qñq diligẽtiã: vt hic: Et Phil.iij.d. Imitatores mei estote fratres ⁊ obseruate eos q ita ambulãt sicẽ habetꝭ formã nostrã. De his q̃ dicit: Odisti obseruãtes.i. diligenter custodiẽtes ⁊ amãtes: f ¶Vanitates.i. tẽꝓorales diuitias/⁊ delitias/⁊ honores. Unde Jaco. iij.b. Quicũq voluerit amicꝰ eẽ huiꝰ mũdi: inimicꝰ dei ꝓstituitur. Mũdus aũt illa tria ꝓtinet. Unde aptius dicit.j. Joh.ij.c. Nolite diligere mũdũ/neq ea q̃ in mũdo st: si q̃s diligit mũdũ/nõ ẽ charitas patris i eo: qm̃ omne qõ in mũdo ẽ/ꝓcupiscẽtia carnis ẽ: ⁊ cõcupiscẽtia oculoꝝ ⁊ supbia vitę. Hęc aũt tria ⁊ ꝑcipue diuitię dicunk vanitates: qz nõ implent. Eccs.v.b. Auarꝰ nõ ĩplebik pecunia. Itẽ/qz cito disparẽt.j. Joh.ij.c. Trãsit mũdus ⁊ ꝓcupiscẽtia eiꝰ. Ps. Et relinq̃t alienis diuitias suas. Itẽ qz ertã cũ habenk paruũ vel nullũ emolumẽtũ ꝑstant. Unde obseruãtes vanitates dicẽt/cũ apparuerit veritas illud Sap.v.b. Quid nobis ꝓfuit supbia: aut diuitiaꝝ iactãtia q̃d cõtulit nob? Transierũt oĩa illa tanq̃ vmbra. Ro.vj.d. Quẽ fructũ habuistis tũc in illis: in quib⁹ nũc erubescitis? Et ideo bñ addik hic: Obseruãtes vanitates supuacuę.i. frustra. De diuitijs aũt ꝓꝑrie dicit: Odisti obseruãtes vanitates supuacuę.i. pręter necessitatẽ. Ad necessitatẽ eñ bñ possũt seruari: sed vltra necessitatẽ: nõ maxime tẽꝓore caristię. Unde Luc.xj.f. Qõ sup est/date elemosynã. Ibi Glo. Qõ supest necessario victui ⁊ vestimẽto/date paupib⁹.j. Timoth.vlti.b. Habẽtes alimẽta ⁊ quib⁹ tegamur his cõtenti sunꝰ. Greg⁹. Qõ a cõi dño tribuik: iustũ ẽ vt q̃ accipiũt: cõiũ-
vrank. Et Amb.

Ps.48.

Nota de pro positione ob.

vtank. Et Amb. Propriū nemo dicat qd cōmune ē: qz plus q̄ sufficit sūptū/violēter est obtētū. Vel aliter: **Obseruantes vanitates**.i. subtilitates inutiles: Quę inutiles sunt: q̄ ad nihil valēt nisi ad subuersionē audientiū. ij. Timoth. ij. b. Noli cōtendere verbis: ad nihil em̄ vtile est nisi ad subuersionē audiētiū. Et post addit: Prophana aūt et vaniloquia deuita: Multū enim p̄ficiūt ad impietatem. Eccēs vj. d. Verba sunt plurima multāq̄ in disputando vanitatē habētia: qd necesse ē homī maiora se quęrere: ꝛc. j. Timoth. vj. a. Si qs aliter docet et nō acq̄escit ei q̄ fm pietatē est doctrinę: suppbus est/ nihil sciēs: sed languēs circa q̄stiōes ꝛ pugnas verborū: ex quib⁹ oriunt inuidię/cōtentiōes/blasphemię/suspitiōes malę ꝛc. Ite Eccli. iij. c. In supuacuis reb⁹ noli scrutari multipliciter. Ibi dicit Grego⁹. Stultū est sollicitū esse circa illud qd sine periculo nesciē. Vel sic: **Odisti obseruātes vanitates**.i. somnia/auguria/sortilegia/ꝛ hmōi. Leuit. xix. f. Non augurabimī nec obseruabit. somnia. Eccēs. v. b. Ubi multa sūt somnia/plurimę st vanitates. Deut. xviij. b. Nō iuueniat ī te q̄ lustret filiū suū aut filiā ducens p ignē/aut q̄ ariolos scisciteē/ aut obseruet somnia atq̄ auguria: nec sit maleficꝰ/nec incantator/nec phytones cōsulat/nec diuinos: ꝛ q̄rat a mortuis vitē: Oia em̄ hęc abomīat dñs. j. Beat⁹ vir cui⁹ nomē dñi spes ei⁹ ē: ꝛ nō respexit ī vanitates ꝛ insanias falsas ꝛc. ē. Filij viri inclyti vsq̄q̄ diligit. ignominiose vanitates? Vel/ **Vanitates**.i. dignitates seculares. Eccli. x. b. Dis potētat⁹ vita breuis. Sedē: a **Ego aūt in dño speraui**. q. d. illi ita obseruāt vanitates: vnde/ **odisti** eos: Sz ego nolo sil'r obseruare. Sed/ **Ego in dño speraui**: non in vanitatib⁹ supradict. Et ideo b **Exultabo et lętabor**: in futuro. Nec mirū: qz spes ē certa expectatio futurę beatitudinis. Prouer. x. d. Expectatio iustoꝝ lęticia. Exultare/ē cū magna alacritate animi gaudere. Lętari est tēperata affectione gaudere. Primū q̄ ad corpus: Secūdū quo ad animā. **Lętabor** inq̄ ꝛc. nō meritis sufficiētib⁹: sed gratia tua efficiēte. Uñ dicit: c **In misericordia tua**. Titū. iij. b. Nō ex opib⁹ iustiçię quę fecim⁹ nos: sed fm suam misericordiā saluos nos fecit. Unde versus. Quicquid habes meriti/ prequentrix gratia donat. Nil deus ī nobis preter sua dona coronat. Postea quo ordine misericordiā dei suscepit/determinat/dicens: d **Quoniā respexisti** ꝛc. q. d. vere habui misericordiā: **Qm respexisti hūilitatē meā**. Respectus iste est collatio gratię. Sap. iiij. c. Gratia et misericordia ē in sāctos ei⁹: ꝛ respect⁹ illi⁹ in electos illi⁹. **Respexisti hūilitatē meā**.i. me ꝓpter hūilitatē. Luc. j. e. Respexit hūilitatē ancillę suę. Esa. vlti. a. Ad quē respiciam nisi ad pauperculū ꝛ contritū spū ꝛc. Jaco. iiij. b. Deus supbis resistit: humilib⁹ aūt dat gratiā. Secūdo liberat a malo: Uñ addit: e **Saluasti de necessitatib⁹ animā meā**.i. de p̄mis motib⁹: q̄ dicunt necessitates: qz ineuitabiles sunt. Unde Roma. vij. d. Qd volo bonū/hoc nō facio: sz qd nolo malū/ hoc ago. Ut/ **De necessitatib⁹**.i. de pplexitatib⁹/quas diabolus ingerit. Job. xl. b. Merui testiculoꝝ ei⁹ pplexi sunt.i. leuiathan. Et vere saluasti: quia f **Nec cōclusisti me ī manibus inimici**.i. ī potestate eius. Han⁹ em̄ dicit potestas. Unde Eccli. x. a. In manu regis potestas terrę. Inimic⁹ aūt est triplex.s. caro/mūd⁹/diabol⁹. Et vnusq̄sq̄ habet duas manus. Han⁹ carnis/sūt luxuria ꝛ gula. Gula attrahit: ꝛ luxuria attractos suscipit ꝛ ligat. De his duab⁹ manib⁹ Eccli. xxiij. a. Auerte a me vētris ꝓcupiscētias/ꝛ cōcubit⁹ ꝓcupiscētię ne apprehendāt me. Eccēs. vij. d. Inueni amariorē morte mulierē: vincula sunt man⁹ ei⁹. Han⁹ mūdi/sunt cupiditas quę attrahit: ꝛ curiositas q̄ disponit. Hanus diaboli: de quo Matth. xij. d. Inimic⁹ hō hoc fecit: sunt supbia quę extollit: ꝛ inanis gloria q̄ ostētat. Prim⁹ inimicus est intra nos. Mich. vij. b.

a Ego autem in domino ꝓsperauī: exultabo et lętabor in
b misericordia tua. Quoniam
c respexisti hūilitatē meā: ꝓsalua-
f uasti de necessitatibus animam meam. Nec conclusisti
s me in manibus inimici: stātuisti in loco spacioso pedes
b meos. Miserere mei domi-
i k ne quoniā tribulor: cōtur-
l batus est in ira ocul⁹ meus:
m n anima mea et venter meus.

Al. ꝓsperabo
Al. ꝓsocūdabor
Al. ꝓsalua fecisti
Al. manus

Ab ea q̄ dormit in sinu tuo: custodi claustra oris tui. Secūd⁹ est circa nos. Phil. ij. b. Ut sitis sine querela/ꝛ simplices filij dei/sine reprehensione in medio prauę ꝛ peruersę nationis ꝛc. Ecclesi. ij. c. Cū scorpionib⁹ habitas. Tertius inimic⁹ est sup nos. Judicl. xvj. e. Philistijm sup te sanson. Philistijm inkprak ceciderūt: ꝛ significat dęmones. Lucl. x. c. Videbaz sathanā q̄si fulgur de cęlo cadentē. Sanson interprak sol eoꝝ: ꝛ significat p̄latos/vel animā rōnalez: supra quā est diabol⁹: qz non quęrit nisi aias. Gen. xiiij. d. Da mihi aias/cętera tolle tibi. Et vt melius ꝛ leuius aias habeat/pastorē aiaꝝ p̄ncipaliter inuadit. j. Regl. xxxj. a. Totū pond⁹ p̄lij versuz est in saul. iij. Regl. xxij. e. Nō pugnabitis ꝗminorē ꝛ maiorē quēpiā nisi cōtra regē isr'l solū. Cōtra hos tres inimicos armat nos apl's/ Titū. ij. d. Sobrie ꝛ iuste ꝛ pie viuam⁹ in hoc seculo. Sobrie cōtra carnem: Juste cōtra mūdū: Pie cōtra diabolū. Propter istos igit tres hostes/dicit: **Nec cōclusisti me in manib⁹ inimici**.i. in potestate peccati carnis/ vel mūdi/vel diaboli. De hac cōclusiōe/Threñ. iij. b. Cōclusit vias meas lapidib⁹ quadris. Per lapides quadros significant diuersa peccata. Lapis em̄ quadr⁹ habet sex supficies: Similit peccatū habet sex. Prima ē/cōsensus rōnis: Secūda/opatio: Tertia/cōsuetudo: Quarta/ gl'iatio de peccato: Quinta/excusatio: Sexta/desperatio vl' p̄suptio. Mau. ij. c. Facies oīm sicut nigredo ollę. Et nota q̄ aliud ē claudi: aliud cōcludi. Claudi em̄ est ad tp̄us in peccato teneri: cōcludi ē finaliter in eo teneri. Nec solū me a malis liberasti: sed ꝛ bonis operib⁹ me aptasti: Quia vt sequit: g **Statuisti in loco spacioso pedes meos**: p charitatē. Hęc duo petebat beatus Greg⁹. dicēs: Formidinis pondus tolle/ꝛ irradiāte gra dilectiōis spiritū sanctitatis infunde. **Statuisti**.i. firmit stare fecisti. **In loco spacioso**.i. in latitudine charitatis. **Pedes meos**.i. affectus: vt currerē sine offendiculo in via mādatorū tuoꝝ. Ps. Uiā mandatorū tuoꝝ cucurri/cū dilatasti coz meū. Vel/ **In loco spacioso**.i. in cęlesti patria p ꝓtemplationē ꝛ desideriū. Ps. Stātes erāt pedes nostri in atriis tuis hierl'm. h **Miserere mei dñe**. Secūda pars in qua enumerat q̄ ꝛ quot ꝛ quāta mala ꝓturbāt. Et cū prius egerit vir iust⁹ de spe sua: hic agit d timore/ostēdēs se moli int illas duas molas: spei videlicz ꝛ timoꝝ. Uñ dic: **Miserere mei**: cōseruādo me in bono qd mihi dedisti. Threñ. iij. c. Miserī/cordię dñi est q̄ nō sum⁹ cōsumpti. Et necesse est: i **Qm tribulor**: p diuersas tēptatiōes. Nec est dissonū qd hic ait: **Tribulor**/ei qd imediate supra dixerat: **Statuisti ī loco spacioso pedes meos**: imo cōcordat: qz in tribulatiōe fit dilatatio: Sicut supra dictū ē: In tribulatiōe dilatasti mihi. Dicto igit ī generali: **Tribulor**: descēdit ad speciales tribulatiōes/enumerās eas. Prima ē obnubilatio rōnis. Uñ dic: k **Cōturbat⁹ est ocul⁹ meus**.s. oculus rōnis. Secūda est puerilitas sensualitatis: Uñ addit: m **Anima mea**.i. animalitas mea.s. sensualitas supple turbata est. Tertia tribulatio siue tertium malum/ est lubricitas memorię. Unde addit: n **Et venter meus**: supple ꝓturbatus est.s. vent memorię/in quo cibus ꝛ potus sacrę scripturę debet recipi et decoqui: vt inde refūdat nutrimētū mēbris ecclesię. Et vnde hęc oia ei eueniāt/ostēdit cū inkserit: l **In ira**: scz tua: id est ex ira q̄ irat⁹ es adę ꝓpter peccatū suū. Ante peccatū em̄ ratio erat p̄spicax: sēsualitas recta: memoria tenax. Sil'e habet Threñ. j. g. Uide domine quoniā tribulor: venter meus conturbat⁹ est: subuersū est coz meū in memetipsa: qm̄ amaritudine plena sū. Adaptatio plana est. Hic dicit miserere: ibi: vide.s. oculo misericordię/ q̄ respexisti petrū. Utrobiq̄ dī: quoniā tribulor/ꝛ venter. Qd aūt hic vocat oculū: ibi vocat coz. Qz aūt ibi dicit: amaritudine plena sum/refert ad sensualitatē. Uel hoc

Lapis quadr⁹ sex habet supficies: sil'r pctm

Ps. 118.

Ps. 121.

Ps. 4.

Nota tribulationes specialeꝝ iustorum

litatē. Uel hoc dicit ecclesia: Miserere mei ꝛc. Tribulat᷑ em̄ ecclesia: quia ꝯturbat᷑ oculus/ ꝛ anima/ ꝛ venter eius. Oculus siue oculi ecclesie/ sunt doctores: aīa eius siue cor/ sūt p̄lati: venter/ sunt subditi ꝛ minores. Doctores em̄ eā debēt illuminare: p̄lati viuificare: subditi autem molliores ꝛ teneriores sunt: et ideo bn̄ p ventrē significat᷑. Sed tā isti q̄ꝫ illi ꝯturbati sūt: quia a vera pace recedunt/ scꝫ a deo: ꝛ mūdi cupiditati se exponūt/ vbi turbatio ꝛ pssura. Joh. xvi. g. Hec locutus sum/ vt ī me pacē habeatis: in mūdo pssuras habebitis. Unde dicit Grego⁹. Israel accepit sabbatum in munere: egyptus pcutit᷑ muscarū multitudine. Et q̄ oēs ita faciāt/ dī Hiere. vi. c. A minore q̄ppe vsqꝫ ad maiorē/ oēs auaricie studēt: et a pp̄heta vsqꝫ ad sacerdotē/ cūcti faciūt dolū. Et hoc: in ira: quia ex hoc irascit᷑ domin⁹/ et puocat᷑ ad iram. Unde Osee. xii. d. Ad iracundiā me puocauit ephraim in amaritudinib⁹ suis. Ephraim em̄ bn̄ significat cupidos: q̄ fructū tēporaliū querūt. Amaritudines vocāt᷑ diuitie: quia in eis sūt tres amaritudines: labor in acquirēdo/ timor in possidendo/ dolor in amittendo.

Al. ꝛ infirmat⁹ est in egestate vigor meus

a Quoniā defecit in dolore vi- b tā mea: ꝛ anni mei in gemiti- c d bus. Infirmata est i † paup- e f tate virtus mea: et ossa mea g conturbata sunt. Super om- h i nes inimicos meos factus sum opprobriū † vicinis meis k l † valde: et timor notis meis.

Oculus
- Bon⁹
  - Materialis. Apoc. i. b. Uidebit eum oīs oculus.
  - Deus. Zach. ix. a. Dominus est oculus hominis ꝛ omniū tribuū israel puisor.
  - P̄lat⁹. Hiere. xiiii. a. Defecerunt oculi eoꝝ: quia non erat herba.
  - Auxiliator. Job. xxix. c. Oculus fui ceco.
  - Amicus carnalis. Matth. xviii. b. Si ocul⁹ tuus scandalizat te ꝛc.
  - Predicator. Apoc. i. d. Oculi ei⁹ tāqꝫ flāma ignis.
  - Intellectus. Cant. vii. b. Auerte oculos tuos: q̄r ipsi me auolare fecerūt.
  - Ps. 118. Fides. Ps. Reuela oculos meos ꝛ ꝯsiderabo ꝛc.
  - Donū spiritussancti. Zach. iii. d. Super lapidem vnū septem oculi.
  - Cōsciētia. Matth. vii. a. Quid vides festucam in oculo fratris tui?
  - Intentio. Luc. xi. e. Si ocul⁹ tuus fuerit simplex.
  - Cōtemplatio. Cant. iiii. c. Uulnerasti me in vno oculorum tuorū.
- Malus
  - Cōcupiscentia. Gen. iii. b. Aperti sunt oculi eoꝝ.
  - Superbia. Prouerb. vi. c. Sex sunt que odit dominus. Oculos sublimes ꝛc.
  - Inuidia. Eccl. xiiii. b. Nequā est oculus inuidi.
  - Auaricia. Eccl. xiiii. b. Insatiabilis ē ocul⁹ cupidi.
  - Luxuria. Eccl. xxvi. b. Fornicatio mulieris est in extollentia oculorū.
  - Curiositas. Zach. v. c. Hic est oculus omnium in vniuersa terra.
  - Negligentia. Esa. xlii. d. Qui apertos habes oculos: nōne videbis?

Quarta tribulatio/ est cōtinuus dolor sanctorū. Unde subdit vir iustus: a Quoniā defecit in dolore vita mea. Repete: Miserere mei: quoniā defecit in dolore/ tormētorū psecutionū: b Uita mea: p̄sētis tēporis. q. d. in tota vita mea vsqꝫ ad defectum mortis/ nō habeo nisi dolorem: Juxta sententiā illā Gen. iii. c. In laborib⁹ comedes ex ea cūctis diebus vite tue. Ps. 114. Ps. Tribulationē et dolorē inueni. s. qn̄ natus sum. Eccs. i. c. Uidi cuncta que fiūt sub sole: ꝛ ecce vniuersa vanitas ꝛ afflictio spiritus. Quinta est gemitus p peccatis/ ꝛ miseria alioꝝ: Unde dicit: c Et anni mei. s. tempora vite mee p̄sentis/ supple defecerūt: d In gemitibus. i. cōsumunt᷑ in fletu ꝛ gemitu pro peccatis et miseria pximorū. Hiere. ix. a. Quis dabit capiti meo aquā/ ꝛ oculis meis fontē lachrymarū: ꝛ plorabo die ac nocte interfectos filie populi mei. Job. iii. d. Anteqꝫ comedā suspiro/ ꝛ tāqꝫ inundātes aque sic rugit᷑ meus. Sexta est: quia refrigescet charitas multoꝝ.

Unde dicit: e Infirmata est in paupertate virtus mea: scꝫ p cōpassionē. ii. Corinth. xi. g. Quis infirmat᷑ ꝛ ego nō infirmor ꝛc. Et bn̄ vocat refrigerationē charitatis paupertatē: q̄r charitas est diuitie: quib⁹ emit᷑ celestis gloria: q̄r s̄m quātitatē charitatis/ attendit᷑ quātitas meriti. De hac refrigeratiōe charitatis et paupertate/ Apoc. iii. c. Quia nec calid⁹ es nec frigid⁹: incipiā te euomere ex ore meo: quia dicis/ quia diues sum ꝛ locupletatus/ et nullius egeo: ꝛ nescis q̄r tu es miser ꝛ miserabilis ꝛ paup ꝛ cecus ꝛ nudus. f Et ossa mea. s. interiora mea: g Cōturbata sunt: celo. Uel sic: Infirmata est virt⁹ mea. s. naturaliū in paupertate. s. in exilio ade: q̄ spoliat⁹ gratuitis/ ꝛ vulnerat⁹ ī naturalib⁹: eiect⁹ est de p̄adiso ī terrā/ vbi exulat tota posteritas eius. Et ossa mea. i. virtutes: Cōturbata sunt: a tēptatiōe inimici. De his duobus. s. in Ps. Miserere mei dn̄e/ qm̄ infirm⁹ sum: sana me dn̄e/ qm̄ conturbata sunt oīa ossa mea. Uel dicit hoc ecclesia: Infirmata est virtus mea in paupertate: defectu videlicet spiritualiū diuitiarū: q̄ sunt virtutes ꝛ opa. Et causaꝫ subiūgit: q̄r cōturbata sunt ossa mea. i. p̄lati: qui cōturbati sunt: vt p̄dictū est: turbine cupiditatis ꝛ curiositatis. Unde Job. xxx. d. Ossa mea aruerūt p̄ caumate. i. p̄ incendio cupiditatis. Simile Threñ. i. b. Egressus est a filia sion omnis decor eius: facti sunt p̄ncipes eius velut arietes nō inueniētes pascua: ꝛ abierūt absqꝫ fortitudine ante faciem subsequētis. Uel aliter: Et est hic pp̄hetia de psecutione ecclesie tēpore antichristi futura. Infirmata est virt⁹ mea: id est infirmabit᷑: In paupertate. i. depauperatiōe: quia tūc depauperabit᷑ ecclesia: quādo multa mēbra eius recedent ab ea: vt dī Matth. xxiiii. b. Multi pseudo pp̄hete surgent ꝛ seducent multos: ꝛ quoniā abūdabit iniquitas/ refrigescet charitas multorū. Et ossa mea. i. fortes ꝛ electi: Conturbata sunt: id est cōturbabunt᷑. Unde sequit᷑ ī eodē capitulo: Erit tribulatio magna qualis nō fuit ab initio mundi: ita vt in errorem inducant᷑ si fieri potest etiā electi. h Sup omnes inimicos meos. Supra enumerauit pp̄heta sex tribulationes viri iusti vel ecclesie: Quarū p̄ma fuit turbatio rōnis: ibi: Turbatus est ocul⁹ meus. Secūda/ puersitas volūtatis: ibi: Anima mea. Tertia/ lubricitas memorie: ibi: Et venter me⁹. Quarta/ dolor ꝯtinuus: ibi: Quoniā defecit in dolore. Quinta gemitus p peccatis ꝛ miseriis: ibi: Et anni mei in gemitib⁹. Sexta timor ne refrigescat/ vel deficiat charitas multorū: ibi: Infirmata est in paupertate: Hic autē addit septimā: que est opprobriū illatū a domesticis. Un̄ dicit: i Factus sum opprobriū vicinis meis: id domestic. Nō parū: sed k Ualde. Et q̄ valde determīat/ cum dicit: Super omnes inimicos meos. Qd̄ duobus modis legi potest: vt sit sensus: Super omnes ꝛc. id est plus q̄ omnes. q. d. plus exprobrant mihi q̄ omnib⁹ inimicis meis: Sicut amici iob magl dicebāt ei opprobria q̄ diabolo/ qui eum ita affligerat. Uel sic: vt sit sensus: Super omnes ꝛc. id est plus q̄ oīb⁹: Quasi dicat/ Maiora opprobria dicūt mihi noti mei ꝛ vicini/ scꝫ domestici q̄ oēs inimici mei. Ps. Qui edebat panes meos/ magnificauit super me supplantationē: id est magis supplantauit me q̄ aperti hostes. Unde Hieronym⁹: Nulla pestis efficacior ad nocendum q̄ familiaris inimicus. In hoc etiam sensu potest similiter dicere caput ecclesie christus vel corpus: scꝫ fidelis popul⁹: Super omnes inimicos meos ꝛc. Inimicos enim habuit ꝛ habet christus vel ecclesia diuersos: scꝫ tria genera inimicorum. Primi fuerunt gentiles: qui persecuti sunt christū ꝛ ecclesiam in principio/ ꝛ martyres occiderunt. Secūdi sunt heretici: qui postmodum surrexerūt. Primi hostes deuicti fuerunt in patientia martyrum: Secundi in sapientia sanctoꝝ. Tertii sūt falsi fratres: scꝫ prelati ꝛ clerici: de q̄b⁹ in Ps. Amici mei et pximi mei aduersū me appropinquerūt.

Al. tet / Al. tumid

Aliter

Ps. 6.

Aliter

Aliter

Ps. 40.

Allegorice Diuersi inimici christi vel eccl.

Ps. 57.

Super omnes

Super omnes ergo inimicos suos/factꝰ est christus vl ecclesia opprobriũ vicinis suis: id est domesticis/clericis videlicet et ꝓlatis/et etiã religiosis: quia isti magis efficaciter inhonorãt deũ. Unde Esaię. xxxviij.d. dicit christus vel ecclesia: Ecce sez in ꝓsenti et euidẽti: ĩ pace amaritudo mea amarissima. Ob̃ beatꝰ Bern. sic exponit: Amara ꝑ̃us in necce martyrũ: amarior ĩ cõflictu hęreticorum: amarissima in moribꝰ domesticorꝝ: Mõ fugere/ nec fugare eos potest: quia sicut dicit Threñ.j.b. Facti sunt hostes eius: id est ecclesię/ĩ capite: Caput ecclesię prælati. Et addit ibi: Inimici eius locupletati sunt: scz bonis ecclesię. Hoc dicit quãtum ad eos qui nõ sũt ꝓlati: sed tamẽ ditati patrimonio crucifixi. Unde dr̃ dñs Esa.j.a. Filios enutrui et exaltaui: ipsi aũt spreuerũt me. Enutrit eñ dñs clericos: qz comedũt bona eius: exaltat prælatos: sed ipsi tam minores q̃ꝫ prælati spernunt eum. Et sic sub eodẽ sensu dicit christus et ecclesia et quilibet iustus: Sup omnes inimicos meos factꝰ sum opprobriũ vicinis meis valde. Octaua tribulatio vel angustia iusti/ est damnũ minorꝝ: qd̃ videt sequi ad exẽplũ maiorũ. Unde subiũgit: Et timor notis meis: q̃si dicat: nõ solũ mihi opprobriũ dicunt vel faciũt: sed alios qui crediturí erãt scandalizant: ita q̃ timent accedere ad ecclesię sacramẽta. Hoc est qd̃ dicit: Et timor notis meis: id est per malum exemplũ domesticorũ timent illi qui aliquã noticiã per famã habuerãt de me: dicit christꝰ vel iustus vel ecclesia. Unde Ro.ij.d. Qui in lege gloriaris/ꝑ ꝑuaricationem legis deũ inhonoras: Nomẽ eñ dei per vos blasphemat inter gentes: sicut scriptũ est: scz Esa.lij.b. vbi dicit dominꝰ: Populꝰ meus ablatus est: dominatores eius inique agunt: et iugiter tota die nomẽ meũ blasphemat. Unde et hic manifestꝰ hoc declarat/cum subiungit: a Qui videbant me foras fugerũt a me. i. qui iam credere incipiebãt: recesserũt a fide ꝓpter malũ exemplũ domesticorũ meorꝝ. b Et ideo obliuioni datꝰ sum tanq̃ꝫ mortuus a corde: qz iã de me nõ curãt/nec ꝏ fide mea. Et qz hoc damnũ faciũt clerici et ꝓlati domino: maledicit eis Luce.xi.g. Uę vobis legisperitis qui tulistis clauẽ scientię: ipsi nõ introistis: et eos qui introibãt ꝓhibuistis. Vel hoc etiã magis propzie dicit dñs de clericis: a Qui videbant me ꝛc. Clerici eñ videt dominũ tota die in sacra scriptura: sed tamẽ foras fugiũt ab eo: id est ad exterioza tẽpozalia/fugiunt: ab eo qui nõ exterius sed intus habitat: quia in pace factus est locus eiꝰ. De hac fuga ad exterioza/Threñ.iiij.a. Qui nutriebant in croceis: id est in sacra scriptura: amplexati sunt stercora: scz tempozalia/quę a deo longe faciunt hominẽ. Unde dicit Augustinꝰ: Quę non poterã habere sine te/ longe me tenebant a te. Econtrario faciebat apostolus: qui dicit Phil.iij.b. Omnia detrimentũ feci et arbitroꝝ vt stercora vt christum lucrifaciam. Et non tm̃ fugiunt dominũ: sed etiam obliuiscunt. Unde subiungit: b Obliuioni datꝰ sum tanq̃ꝫ mortuus a corde. Eccẽs.ix.b. Mortui non habent vltra mercedẽ: quia obliuiõi tradita est memoria eorum. Esaię.lvij.a. Justus perit/et nõ est qui recogitet in corde suo. De his duobus Deut. xxxij.c. Deũ qui te genuit dereliquisti: et oblitus es dñi creatoris tui. Et mirum videtur quod dicit/q̃ obliuioni datus est ab eis qui videt eũ: Qd̃ enim videmus/obliuisci non solemꝰ. Sz hoc signanter dicit: qz videntes nõ vident. Videntes eñ oculo intellectus/non vident oculo affectus. Unde super eos cecidit dei iudiciũ: de quo dicit Joh.ix.g. In iudiciũ ego veni in mũdum/vt qui non vident videant: et videtes cęci fiant: id est simplices qui non habent oculum intellectus illuminatũ scientia/videant oculo affectus et amoris: et magni litterati qui vident oculo intellectꝰ: non videant oculo affectus: vñ magis peccant: quia eum quem vident/non diligunt. Unde notabile est quod sequit ibi: Joh.ix.g. Audierunt inquit ex phariseis qui cum ipso erant: et dixerunt ei: Nũquid et nos cęci sumus? Et dixit eis iesus: Si cęci essetis/non haberetis peccatum: nunc vero quia dicitis: videmus: peccatũ vestrum manet. Simplices enim et idiotę ad pęnitentiã conuertunt: sed multi litterati qui de scientia sua pręsumũt/peccata sua excusare nitunt/et pęnitere nolunt: Et ideo manet peccatum eorum: et descendunt in infernum viuentes: id est videtes et scientes. Et ideo dicit: Obliuioni datus sum tanq̃ꝫ mortuus a corde. Mõ enim dicit/ ab oculo vel a lingua: quia ipsi et intelligunt et legunt et prędicant: sed dicit: a corde: quia non diligũt eum. Esaię xix.d. Appropinquat populꝰ iste ore suo/et labijs suis glorificat me: cor autem eius longe est a me. Et nota q̃ de multis potest dici: a Qui videbant me. Apostoli eñ viderunt dominũ in corporali specie. Item fide vident eum omnes christiani: intellectu/theologi: contemplatione/religiosi: speculatione/ prælati. Speculatores eñ sũt domus domini/quę est ecclesia: et speculari debent/quãdo veniat dominus: Juxta illud Ezech.iij.d. Speculatorem dedi te domui israel et audies de ore meo verbũ ꝛc. Et Abacuk.ij.a. Super custodiam meã stabo: et cõtemplabor vt videam quid dicatur mihi: et quid respondeaz ad arguentem me. Sed omnes isti foras fugiũt a domino. Apostoli enim fugerunt in passione: Joh.xvj.g. Uenit hora vt dispergamini vnusquisq̃ in propria: et me solum relinquatis. Item omnes christiani fugiunt ad temporalia: ꝓ̃ illud Phil.ij.c. Omnes q̃ sua sunt quęrunt. Theologi fugiũt ad dignitates. Hieremię.xvij.b. Recedentes a te/in terra scribent: Quia nolũt scribi in cęlo cum pauperibus: sed in terra cum diuitibus et sublimibus sęculi. Pz̃. Vocauerũt nomina sua in terris suis. Religiosi ad tempozales negociationes. Esaię.xxij.f. Mittet te in terram latam et spaciosam/et ibi mozieris. Threñ.iiij.a. Qui vescebãtur voluptuose/interierũt in vijs. Prælati ꝏ fugiunt ad curas sęculares. Unde sequitur Threñ.iiij. post id quod modo dictum est: Qui nutriebant in croceis/amplexati sunt stercora. Sed q̃ est causa istius fugę? Modicitas fidei: quia sicut dicit Hieronymus: qui veram fidem habet de deo: non cupit in his miseriis fieri diues. Et hęc fidei paruitas notatur in hoc q̃ pręterito imperfecto dicit: Qui videbant me. Temporis enim imperfectio/ visionis quę per fidem est/ imperfectionẽ designat. Mona tribulatio viri iusti est/q̃ multi resiliũt ab ecclesia ꝓ peccatũ: et pauci retinent in ea merito: licz multi remaneãt numero: De quo subiũgit: c Factus sũ/dicit christꝰ vl ecclia: tanq̃ꝫ vas perditũ. i. perforatũ: q.d. nullus se vult in me proijcere: sed etiam qui iam de corpore meo erãt/effluũt: sicut ĩ vase pforato nullꝰ vult aliqd̃ reponere: et liquor effluit ab eo. Unde conquerit dñs Hiere.ij.f. Nũqd̃ solitudo factꝰ sũ israli: aut tra serotina? Quare q̃ dixit ppl's meꝰ: Recessimꝰ: nõ veniemꝰ vltra ad te? Et vere reputatꝰ sũ vt vas pditũ: d Qm̃ audiui: qm̃ hoc ē signũ scz quia audiui e Vituperationẽ multorũ cõmorantiũ in circũitu. In circũitu enim cõmorant gentiles/iudęi et hęretici: Nec ad centrũ christũ qui est ĩ medio ecclesię accedũt: Et significant hi ꝑ sodomitas: q̃ circũibãt domũ loth: Gen.xix.b. Istorũ etiã audit dominꝰ vituperationẽ/qua vituperant fidem et mores christianorũ. Et propter mores prauos christianorũ derogant fidei: et principaliter ꝓpter mores clericorum/sacerdotũ/et aliorum prælatorũ. Unde dicit: Hieroꝰ Nihil tantum nocet ecclesię dei: q̃ꝫ q̃ vere dicitur: Peiores sunt clerici q̃ꝫ laici. Unde dicũt hęretici: sacramẽta nõ valere/q̃ꝫ ꝑ malos sacerdotes tractant: et talia multa. Et qz sic vituperãt/multi a fide christiana retrahunt: ĩmo qd̃ peius est recedunt: qui aliquando prius crediderunt: et qui spiritu cęperant/ postmodum carne consumant: sicut dicit apostolus Gal. iij. a. O insensati galatę/ quis vos fascinauit veritati non obedire ꝛc. Et post addit: Sic stulti estis vt cum

a Qui videbãt me/foras fugerunt a me: † obliuioni datus sum tanq̃ꝫ mortuꝰ a corde. Factꝰ sum tanq̃ꝫ vas perditũ: qm̃ audiui vituperationẽ multorꝝ † cõmorãtiũ ĩ circũitu.

Al. † cecidi
Al. † obliuius

Al. † accolẽtiũ
Al. † circũhabitantium

Multi vident dominũ et ab eo fugiunt

Pz̃. 48.

Pz̃. 75.

Aliter de clericis

spiritu cęperitis/nūc carne cōsumamini. Itē in circūitu tēporaliū cōmorant mali christiani. Esa.xix.c. Dñs miscuit spiritū vertiginis in medio ęgypti. Et.j.Regl.xxv.e. Vita inimicoꝝ dauid rotabit/q̄si in impetu ⁊ circulo fundę. Et dicit/cōmorantiū/nō trāseuntiū. Boni em̄ trāseūt p circūitū istū: q̄ de tēporalibus tm̄ necessaria sumūt: ⁊ ea cōtemnūt. Sz mali etiā licet q̄ntūcq̄ sint pauperes rebus/cōmorantur ibi corde/ore/opere: quia q̄tū ad cor/statuerunt oculos suos declinare in terrā/p ardorē desiderij. Itē q̄tū ad os: De terra musitat eloquiū eoꝝ: vt dicit Esa.xxix.b. Q̄tū ad opus: quia oia faciūt vt ditent. Morū autē audit dñs vituperationē: qua.ſ.vituperant ipsum. Q̄n succedit eis ꝓspere in tēporalib⁹/ bñdicunt: Unde Ps.Cōfitebit tibi cū bñfeceris ei.q.d. Et cuz nō bene/blasphemant. Unde Esa.viij.d. Cum esurierit irascetur ⁊ maledicet regi suo.ſ.deo. Et Eccli.xxxiij.a. Pręcordia fatui q̄si rota carri: ⁊ sic axis versatilis cogitat⁹ illi⁹: Quia ad modū carri ⁊ axis nisi vngat beneficio tēporaliū/stridet blasphemādo. Itē contra diuites p̄cipue potest exponi iste versus: vt dicat eis dñs: Factus sum tanq̄ vas pditū: sicut ꝓs: qz diuites nihil i me volūt ponere/dando pauperibus. Tūc em̄ dño bona nostra cōmēdam⁹: cū ea pauperibus erogam⁹. Unde Hiero⁹. Dan⁹ pauperis gaçophylaciū christi. Unde Prouerb. xix.c. Fęneratur dño qui miserē pauperi. Et Tob.iiij.b. Si multū tibi fuerit/abundāter tribue: si exiguū tibi fuerit/etiam illud exiguū libēter impertiri stude: Pręmiū enim bonū thesauriças in die necessitatis. Sed dñs a diuitib⁹ reputat tanq̄ vas perditū siue ꝓtusum: qz nihil ei volūt cōmendare vel fęnerari. Unde cōquerit p Hiere.xv.c. Nō fęneraui nec fęneratuit mihi quisq̄ horū: qui/vt dictū est/cōmorant in circūitu tēporaliū. Audit dñs vituperationē: passiue/qua.ſ.vituperāt a pauperib⁹ ⁊ maledicūt: qz bonū eoꝝ recludūt ⁊ detinent. Eccli.xxxv.c. Nonne lachrymę viduę ad maxillā descēdūt: ⁊ exclamatio eius sup deducentē eas? A maxilla em̄ ascēdunt vsq̄ ad cęlum: ⁊ dñs exauditoz nō delectabit in illis. Et p hoc probat dñs q̄ factus est quasi vas perditū: qz.ſ.audit eos vituperari a pauperibus. Vel potest sic legi: ⁊ non mutat sensus: Quoniā audiui vituperationē/actiue: multorū/ paupū /cōmorantiū in circūitu: id ē circūeuntiū domos diuitū ⁊ quęrentiū elemosynas: qui/quoniā ab omnibus repellunt: clamāt ad dominū i angustia sua /⁊ maledicūt diuites. Et domin⁹ audit hunc clamorē: sed nō statim iudicat: Expectat em̄ vsq̄ ad diē vindictę: i q̄ dicet eis illō Matth.xxv. d. Discedite a me maledicti i ignē ęternū: q̄ parat⁹ ē diabolo ⁊ angelis eius: Esuriui ⁊ nō dedistis mihi mādūcare ⁊c. Et respondebūt: Dñe quādo te vidimus esurientē/aut hospitē/aut nudū/aut infirmū/vl̄ in carcere ⁊ nō ministrauim⁹ tibi? Tunc respōdebit illis/dicens: Amē dico vobis: q̄diu nō fecistis vni de minoribus his/nec mihi fecistis. Unde Jaco.v.a. Thesaurizatis vobis irā in nouissimis diebus: Ecce merces operarioꝝ qui messuerūt regiones vestras: quę fraudata est a vobis clamat: ⁊ clamor eorū in aures dñi sabaoth introiuit. Et postea cōcludit cōsolando paupes: Patiētes ergo estote fratres vsq̄ ad aduentū domini. ¶ Decima tribulatio est/q̄ multi conuiuūt: ⁊ q̄si cōiurant cōtra christū ⁊ ecclesiā ⁊ quēlibet iustū: de qua subiūgit: a ¶ In eo dum cōuenirent. Et loquit iustus in ꝓsona sua/vel christus. Et dicit iustus: vere tribulor in supra dictis: ⁊ etiaz/ in eo dum cōuenirent: id est in eo q̄ cōueniūt: b ¶ Simul: mali ⁊ dęmones: aduersum me. Et ad quid? c ¶ Accipere animā meā cōsiliati sunt: id est facere vt cōsentiat eis anima mea. Et notat hic duplex malorū hominū conuenientia/cum dicit: cōuenirent: et addit: simul. Est em̄ cōuenientia prima in malicia interiori. Secūda in malicia exteriori.ſ.in expugnatiōe iustorū. De hac conueniētia malorꝝ/ habet Sap.ij.c. Circūueniamus iustū: quoniā inutilis est nobis ⁊c. Vel loquit christus: ⁊ cōtinuat ei qd supra dictū ē: Quoniā audiui vituperationē multorum ⁊c. scz gentiliū/iudęorū/hęreticorū/⁊ prauorū christianorū: vt sup expositū est. Et posset aliq̄s quęrere: Dñe quō audisti? Ecce quō: a In eo dū cōuenirent simul aduersum me. q.d. licet nullus alius mihi diceret: tū ipsa malicia cordis et opis clamat ad me/quez nihil latet. Unde Sap.j.c. dicit: In cogitatiōib⁹ impij inkrogatio erit: sermonū autem illius auditio ad deū veniet: q̄m auris cęli audit omnia/⁊ tumultus murmurationū nō abscondet. Et hęc quattuor genera simul cōueniunt: quia omnes christū persequūt/licz diuersimode. Et sic ꝓueniētes/ c ¶ Accipere animā meā cōsiliati sunt: diuersimode. Gentiles em̄ cōsiliati sunt accipe animā eius: qz eos qui cōfitebant ipsum assumpsisse/aiam affligebāt: negātes ipsū deū hominē fuisse. Stultū em̄ reputabāt dicere q̄ deus esset hō. Judęi autē cōsiliati sunt accipe animā eius.i. tradere eum morti. Unde Joh.xi.f. Collegerūt pontifices ⁊ pharisęi cōciliū aduersus iesum. Et fuit diffinitū in illo ꝓcilio a pontifice caipha: Expedit vt vn⁹ moriat homo p populo ⁊c. Hęretici ꝓo cōsiliati sunt accipe animā christi.i. euacuare fructū passiōis. Dedit em̄ animā vt nos saluaret: ⁊ ipsi volūt nos ad errorē trahere. Ps. Retribuebant mihi mala p bonis/ sterilitatē animę meę. Diuites ꝓo ⁊ auari cōsiliati sunt accipe animā eius.i. ipsū occidere in pauperib⁹: qui esurit/⁊ reficit i paupibus: et similit occidit. Aug⁹. Pasce fame morientē/si nō paueris occidisti. Itē quilibet peccatores: q̄n consiliant in peccato manere vel iterare: cōsiliant accipe animā christi: qz quātū in eis est/ipsum crucifigūt: q̄ causam crucifixionis ei⁹.ſ.peccatū reiterāt. Heb. vj.a. Rursus crucifigētes sibimetipsis filiū dei ⁊ ostētui habētes. d ¶ Ego autē. Supra ostēsis tribulatiōib⁹ ⁊ pericūlis quibus tribulat vir iustus: petit hic liberari ab eis. Et primo allegat meritū spei. Unde dicit: Ego autem: Quasi illi ita persequūtur: Ego autē in te speraui domine. Secūdo allegat meritū humilitatis: Quę duplex est. Prima in attribuendo deo q̄d ipse est. Unde dicit: e ¶ Dixi deus meus es tu: qui scz me de nihilo fecisti. Ps. Scitote quoniā dominus ipse est deus: ipse fecit nos/⁊ non ipsi nos. Secunda humilitas est in attribuēdo deo quęcūq̄ habet. Unde subiungit: f ¶ In manibus tuis: id est in potestate ⁊ voluntate tua sunt: g ¶ Sortes meę: id est partes hęreditatis meę: De qua in Ps. Funes ceciderūt mihi in pręclaris: etenim hęreditas mea p̄clara est mihi. ¶ Sunt autē tres sortes viri iusti in manu dei: scz sors p̄destinationis/sors gratię/sors glorię. De prima: Eph.j.b. In quo.ſ.christo ⁊ nos sorte vocati sumus/ prędestinati. De secūda: Col.j.b. Gratias agentes deo patri: qui dignos nos fecit in partem sortis sanctorum. De tertia: Daniel.xij.d. Stabis in sorte tua in fine dierū. Pręmissa allegatione/ petit liberari ab inimicis. Sed quia sunt quidam inuisibiles: quidam visibiles. Primo petit liberari ab inuisibilibus hostibus/dicēs: h ¶ Eripe me de manu inimicorū meorum: id est libera me de potestate dęmonū. Ps. Eripe me ꝓ inimicis meis fortissimis. Secūdo petit liberari a visibilibus hostibus. Unde addit: i ¶ Et a persequētibus me: scz a falsis fratrib⁹/hęreticis/iudęis ⁊ paganis. Ps. Multi qui persequūtur me ⁊ tribulant me. Postea petit illud siue illa p quę liberat: Et ostendit quę sūt illa: dicens: k ¶ Illustra faciem tuam: id est infundendo gratiam/ imprime animę meę similitudinem tuam: De qua in Ps. Signatum est super nos lumen vultus tui domine. Vel/ Illustra: id est ostende: quia cognitio dei maxime liberat. Unde Esa.v.d. Propterea ductus est populus meus captiuus: qz nō habuit scientiā. Vel/ Illustra faciē tuam super seruū tuum: id est fac seruū tuum similē faciei tuę.

Al. ꝗ congregarentur omnes

Al. ꝗ vt acciperēt

a ¶ In eo dum cōuenirēt simul
b aduersuz me: ꝗ accipe animā
c meā cōsiliati sunt. Ego autē
d i te speraui dñe: dixi dē⁹ me⁹
e es tu: in mānib⁹ tuis ꝗ sortes
f meę. ꝗ Eripe me ꝗ manu inimi
g coꝝ meoꝝ: ⁊ a psequentib⁹ me.
h ꝗ Illustra faciē tuā sup seruū

Al. ꝗ ipsa mali

Al. ꝗ Erue

Al. ꝗ manibus

Al. ꝗ Illumina

Quattuor genera hominū cōsiliati sunt accipere animā christi

Ps.48.

Nota qualiter deus fact⁹ est tanq̄ vas pditū apd diuites

Ps.54.

Tres sortes viri iusti in manu dei

Ps.15.

Ps.99.

Ps.17.

Ps.118.

Ps.4.

Aliter

j. Job.iij.a.

j. Job.iij.a. Modũ apparet qd erimꝰ: scimꝰ aũt qm cũ appa/
ruerit: similes ei erimꝰ ꝛc. Post petit remunerationẽ vitę ęter/
nę. Unde dicit: a ¶ Saluũ me fac. Non dicit/diuitem vel
sciẽtẽ me fac: sꝫ saluũ me fac/tu qui es saluator. Phil'.iij.d.
Saluatorẽ expectamꝰ dominũ nostrũ iesum christũ. Et hoc
nõ meis meritꝫ: Sed
b ¶ In misericordia
tua domine. Titũ
iij.b. Non ex operibꝰ
iusticię q̃ fecimꝰ nos:
sed �means suã misericor/
diam saluos nos fecit.
Post petit liberari a
pęna ęterna/dicens: c ¶ Non cõfundar: cõfusione ęterna:
De qua Hiere.xx.c. Cõfundenk vehemẽter: quoniã nõ intel/
lexerũt opꝓbriũ sempiternũ. d ¶ Quoniam inuocaui
te: tangꝫ ducẽ ꝛ tutorẽ. Bona ratio ẽ. Unde Job'.ij.g. Om/
nis quicũqꝫ inuocauerit nomẽ domini: saluus erit: supple qui
inuocauerit †fideliter. Et est inuocare/intus deũ vocare. s. cor/
de/ore/opere. Et ideo dicit: Quoniã inuocaui: id est intꝰ
vocaui: e ¶ Te: nõ aurũ: nõ argentũ: sicut auari ꝛ mali q̃ orãt
deũ vt det eis diuitias. Hi non inuocant deũ: sed diuitias vel
pecuniã. Unde dicit Glo. Si ĩuocas deũ vt det tibi lucrũ: lucrũ
inuocas non deũ. f ¶ Erubescant impij. Supra petijt p/
pheta ĩ ꝑsona iusti remunerationẽ vitę ęternę/ꝛ liberari a pę/
nis: hic autẽ damnationẽ inimicorũ prędicit vel petit: non li/
bidine vindictę: sed ęlo iusticię. Eorũ autem damnationẽ cõ/
prehendit in tribus: videlicet in cõfusione/ retrusione in infer/
nũ/ꝛ in impositiõe silentij. Dicit g̃: Erubescant impij: illa
cõfusione/qua supra petij nõ cõfundi/dicens: Non cõfun/
Ps.51. dar quoniã inuocaui te. Ps. Cõfusi sunt: quoniã deus
Ps.6. spreuit eos. Ps. Erubescant valde velociter. Et alibi: Sta/
Ps.49. tuã contra faciem tuã. Naum vlti.b. Reuelabo pudenda tua
in facie tua: ꝛ ostendam gentibus nuditatem tuam. Sequit de
retrusione in infernum. g ¶ Et deducant: id est de hac vita
Ps.62. ducant: vel deorsum ducant: h ¶ In infernum. Ps. In/
troibunt in inferiora terrę: id est in infernum: tradent in manus
gladij: id est in subiectione pęnę acerbę: partes vulpiũ erũt: id
est dęmonũ. Vel sic: Deducant: id est de pęna in pęnã du/
cantur. Job.xxiij.c. Ad nimium calorem transiet ab aquis
niuium: ꝛ vsqꝫ ad inferos peccatũ illius. Sequit de impositi/
one silentij: i ¶ Muta fiant labia dolosa: fm illud
Matth.xxij.b. At ille obmutuit. j. Regl.ij.b. Impij in tene/
bris cõticescent. Propter hoc ergo dicit: Muta fiant. Cõ
tra: Apocl. xvj.d. Blasphemauerũt homines deũ propter
plagã grandinis: quoniã magna facta est vehemẽter. Hoc ex/
ponit de damnatis in inferno: Ergo labia non erũt muta. Ad
idem Esa.lxv.c. Ecce serui mei laudabũt prę exultatione cor/
dis: ꝛ vos clamabitis prę dolore cordis: ꝛ prę cõtritione spi/
ritus vlulabitis. Ergo non erũt muti. Solutio. Labia impio/
rum erũt muta a verbo exultationis et iactantię et increpatio/
nis: sed non a verbo blasphemię ꝛ indignationis ꝓtra seipsos.
Et interserit hic quintuplex meritum malorum/quare merue/
runt hęc mala habere. Primũ est meritũ impietatis. Unde
dicit: Erubescant impij. Secundũ est meritũ dolositatis.
Unde dicit: Muta fiant labia dolosa. Tertiũ est meri/
tum detractionis: de quo dicit: Quę loquunt aduersus
iustũ iniquitatẽ. Quartũ est superbię. Quintũ abusionis.
Unde dicit: In supbia ꝛ in abusione. Bene ergo dicit:
Muta fiant labia dolosa. De quibus Hiere.ix.c. Sa/
gitta vulnerans lingua eorum/dolũ locuta est. k ¶ Quę lo/
quunt aduersus iustũ iniquitatẽ: id est aduersus chri/
stum et sanctos viros. Et dicitur christus singulariter iustus.
Unde Esa.lvij.a. Iustus perit ꝛ non est qui recogitet in cor/
de suo. Et bene dicit: Iniquitatem: quia iniquum est de/
trahere sanctis. Equum enim est vt cõmendentur ad gloriam
dei. Ecci.xliij.a. Laudemus viros gloriosos ꝛc. Hoc aũt fit
l ¶ In supbia: cordis: m ¶ Et abusione: oris. Ut enim se
pierant alijs/detrahunt eis. Detrahendo autem abutunt ore:
quod dedit eis dominus ad hunc vsum: vt bonum laudek/et
przcipue deus. Ecci. vlti.d. Dñs dedit mihi linguã mercedẽ
meã: id est/vt p eã mererer: et ĩ ipsa laudabo dominũ: Qui g̃
detrahẽdo demerek/aburik ea. f ¶ Erubescant impij ꝛc.
Propzie põt exponi ꝓsus iste ꝗ eos q̃ de miscõia dei nimis
p̃sumẽtes/nolũt dimittere pctã: ꝛ p̃ cõfusiõe dimittũt ꝓfiteri:
sic: Erubescãt im/
pij ꝛc. Ipsi em ſt im/
pij: quia sibi ipsis non
miserek. Ecci. xliij.a.
Qui sibi nequã ẽ: cui
alij bonus erit? Ecci.
xxx.d. Miserere ani/
mę tuę placens deo.
Prouer.xj.c. Benefacit animę suę vir misericors. Isti ergo
qui erubescunt cõfiteri/ꝛ sustinere modicã cõfusionem coram
sacerdote: quę adducit gloriaꝫ: Ecci.iiij.c. erubescant in ęter/
num: vt dictũ est: cõfusione adducente ignominiã. Ps. Eru/ Ps.82.
bescant ꝛ conturbenk in sęculũ sęculi: ꝛ confundank et pereãt.
Et bene notatur hic ordo damnatiõis contra ordinem salua/
tionis/quę est per pęnitentiã: vbi homo cõsiderans peccatũ
suum/in semetipso erubescit: ꝛ postea conturbak in cõtritiõe:
deinde confundik in cõfessione: postmodũ sanatur ꝛ roborak
in satisfactione. Et hęc omnia quasi momẽtanea sunt. Unde
qui nolunt hęc facere: erubescant ꝛ conturbenk in sęculum sę/
culi: id est in ęternũ/cõscientia accusante pariter ꝛ remorden/
te: ꝛ confundank in aspectu omniũ qui tunc videbunt nudita/
tẽ eorꝫ/ꝛ pereãt in pęna ęterna: Hoc est: Deducank in in/
fernũ. i ¶ Muta fiant labia dolosa: quę hic muta fũt
a cõfessione pctõrꝫ. k ¶ Quę loquunk aduersus iustũ
iniquitatẽ: id est dicunt deum qui iustus est/et iniquũ ꝛ in/
iustũ esse: dicentes eum ita esse misericordẽ q̃ non damnabit
peccatores. Unde dicit dominus in Ps. Existimasti inique Ps.49.
q̃ ero tui similis: arguam te et statuam contra faciem tuam.
Hoc aũt faciũt/ l ¶ In superbia ꝛ abusione. Magna ẽ
enim superbia/q̃ creatura quę creatorem offẽdit veniam po/
stulare ꝛ ei satisfacere contemnit. Et abutitur etiam tempore
quod ei concedik ad pęnitendũ: ꝛ dei misericordia quę ipsum
expectat ad pęnitentiã. Unde Job. xxiiij.d. Dedit ei deus
locum pęnitentię: et ipse abutik eo in supbiã. s. quia non
pęnitet: sed adhuc peccata peccatis accũmulare nõ cessat.

a tuũ/salũũ me fac ĩ misericor/
b dia tua domine: nõn con/
c fundar quõniã inuocaui tẽ.
d Erũbescant impij et dẽdu/
e cantur in infẽrnum: mũta †fi/
f ant labia dolosa. Quẽ lo/
g quũt aduersus iustũ iniqui/
h tatẽ: in supẽrbia ꝛ †abusiõe.

Al. †efficiank

Al. †cõtemptu

Quintuplex meritum malorum

Abusio
- Corporal
  - Sodomia. Thren. vlti.c. Adolescenti/bus impudice abusi sunt.
  - Prępuaricatio cõiugij. Gen. xix.b. Ad/ducam eas ad vos ꝛ aburimini eis.
  - Inordinatio mensę: sicut est appositio carniũ crudarũ. Marci. vj.d. Attulit caput iohannis in disco.
- Spũal
  - Legis dei: cum pręponitur auctoritas philosophi/ auctoritati pauli. ij. Ma/chab.iiij.c. Patrios quidem honores nihil habentes: grękas glorias opti/mas arbitrabantur.
  - Temporis. Job.xxiiij.d. Dedit ei locum pęnitentię/ꝛ ipse abutik eo in supbia.
  - Dignitatis. Baruch.v.c. Hostias ven/dunt sacerdotes ꝛ abutunk.
  - Potestatis. j. Corinth.ix.c. Ut non abu/tar potestate mea in euãgelio.
  - Beneficij seu priuilegij. Hester. xvj.a. Multi bonitate principum ꝛ honore q̃ in eos collat? est abusi sunt.
  - Ultionis. Hiere. xviij.d. In tẽpore vin/dictę et furoris tui abutere eis.
  - Subtractiõis officij. iiij. Regũ. j.a. Prę/uaricatus est moab ꝛc.
  - Claustri: q̃ sunt. xij. Beatus Bern. Prę/latus negligens: discipulus inobediens: senex obstinatus: iu/uenis ociosus: monachus causidicus: monachus curialis: ha/bitus preciosus: cibus exquisitus: rumor in claustro: lis in ca/pitulo: dissolutio in choro: irreuerentia circa altare.

Abusiones claustri

Q̃ magna

a Quia magna multitudo. Tertia pars: vbi dicit q̃ bona dei sint contra prędicta mala/quę alleuiant illa mala: iuxta il/
Ps. 93. lud in Ps. Scdm multitudinē dolorꝫ meorꝫ in corde meo: cō/solationes tuę lętificauerunt animā meā. Unde supra enume/rata multitudine dolorꝫ suorū: hic agit de multitudine dul/cedinis dei/quę dolo/res dulcorat. Admi/rans ergo de eius ma/gnitudine/dicit vir iu/st⁹: Quia magna mul/titudo dulcedinis/tuę domine: quasi/ inūmerabilis est ⁊ im/mensa. Magna enim dicit quātitatem continuā: multitudo dis/creta. Multitudo autem attendit fm effectus. Unde dicit Cassiodor⁹: Multitudo dulcedinis dei est: quia multis prę/mijs domini suauitas indicat. Dulcis est cum corrigit: dulcis cum parcit/dulcis cum credentibus ęterna prędmia cōpromit/tit: ita dicit Cassiodorus. Nos autem possumus ostendere ad huc multos alios effectus dulcedinis dei. Unus est: quia om/nes generalit recipit. Unde Matth. xi. d. Uenite ad me om/nes qui laborastis ⁊ onerati estis/⁊ ego reficiam vos. Hic est enim verus dauid: ad quem cōuenerunt omnes qui erant in an/gustia constituti et oppressi ęre alieno: id est peccatis obligati: Sed tamē si sint amaro animo: vt ibi dicit. i. Regl. xxij. a. i. si conterant de peccatis: et fit eorum princeps. Secūdus est: qz etiam inimicos suos custodit. Unde in psona et typo pęniten/tiū dixerūt filij israel ad dauid: per quē christus significatur: vt prędmissum est: Heri ⁊ nudiustertius dū esset saul: id est dia/bolus rex super nos: tu eras educens ⁊ reducens israel. ij. Re/gū. v. a. Quasi dicat: cum essemus ī peccat/ etiā protegebas nos deus: ergo multo fortius cum pęnitentes volumus tibi seruire. Unde dicit apostolus Ro. v. b. Si cū inimici essem⁹/ recōciliati sum⁹ deo p mortē filij ei⁹: multo magis recōciliati salui erim⁹ in vita ipsius. Tertius est: qz dat de dulcedine sua
Ps. 33. ad p̄gustandū. Unde in Ps. Gustate et vide quoniā suauis est dominus. Prouerb. xxxi. c. Gustauit ⁊ vidit quoniā bona est negociatio eius. Item quia cito dimittit peccata. Unde Ecech. xviij. e. In quacūq̄ hora ingemuerit peccator omniū iniqui/
Ps. 31. tatū eius non recordabor. Et in Ps. Dixi confitebor aduer/sum me iniusticiā meā domino: ⁊ tu remisisti impietatē pecca/ti mei. Item quia nō semel ⁊ bis dimittit peccata: sed quotiēs/cūq̄ peccauerit homo ⁊ pęnituerit. Unde dns petro quęrenti: si dimitteret vsq̄ septies fratri peccanti: Matth. xviij. c. re/spondit: Nō dico tibi vsq̄ septies: sed vsq̄ septuagesies septi/es. Item quia pfecte dimittit. Unde Ecech. xviij. e. Omniū iniquitatū eius non recordabor amplius. In his ergo multis effectib⁹ vsq̄quaq̄ innuit multitudo dulcedinis. Sed magni/tudo quę ex seipsa est/expimi nō potest: Unde non dicit sim/plicit/magna: sed q̄ magna. q. d. inęstimabilis est. Et vere: quia vt dicit apostolus. i. Corinth. ij. c. Et Esa. lxiiij. b. ocu/lus non vidit/nec auris audiuit/nec in cor hominis ascendit: quę p̄parauit deus his qui diligūt eum. Et vbi ⁊ cui parauit/dicit
Ps. 67. Ps. Parasti in dulcedine tua pauperi deus. De hac dulcedi/ne/ quantū potest/ expimit beatus Bern. dicens: q̄ deus est mel in ore/melos in aure/iubilus in corde. b Quā abscō/disti timētibus te. Hoc potest multis modis legi. Primo sic: Quā abscōdisti timētibus te: timore seruili/vt eam non videant nec sentiant. c Perfecisti ꝛo. i. perfectā licz nō perfecte ostendisti/eis qui sperant in te. Illis enim dat do/minus ad prędgustandū: qui ex amore seruiūt ei: et spe prędmij/nō timore supplicij. Et ideo bene dicit apostolus in prędmissa
1. Cor. 2. c. auctoritate: Quā p̄parauit deus his qui diligūt illū. Et Esa. lxiiij. b. Quę p̄parasti expectantibus te. s. per spem: non timē/tibus seruiliter. Uel sic: Quā abscondisti timētibus te: id est quā reseruas timētibus te/timore initiali ⁊ filiali. Tales enim eam habebūt. Unde Malach. iiij. a. Orietur vobis ti/mētibus nomen meū sol iusticię: Qd erit cum in illam gloriā introducent christi claritatem in ęternū aspecturi. Et sic ī isto sensu: timētibus/⁊ qui sperant: pro eisdem sumunt. Qui enim timet timore initiali ⁊ filiali/spem habet in deū quem ti/met: et molit inter has duas molas: inferiorem. s. timorem quę deprimit: ⁊ superiorē. s. spem que eleuat. Et ideo bene et ppie dicit: Abscondisti timētibus: ⁊ pfecisti eis qui sperāt: qz timor retrahit/et spes eleuat. Timore/extra sūt: spe/ī cęlis hītant. Uel sic: Quā abscōdisti timētibus te: id est postq̄ ad gustandum ostendisti: iterum abscōdisti subtrahendo eis deuotionē. Et hoc facit de⁹/vt ardē/tius appetat: sicut mater ostēdit pomū filio: et iterum abscon/dit/vt instāt⁹ rerat: qz fastidire solet qd̄ subiacet visui: ⁊ vile credit qd̄ sine difficultate prędstat. Unde dixerūt filij israel/Nu/meri. xxi. b. Anima nostra nauseat super cibo isto leuissimo. Qui autē cum recedit dominus subtrahendo sic deuotionem non diffidunt: sed instantius cum fiducia quęrūt: postea ipse redit/⁊ diutius ⁊ dulcius cum eis morat. Unde dicit: Per/fecisti eis qui sperant in te: id est perfectiorem dulcedi/nem ostendis q̄z prius ostenderas eis. Uel/ Perfecisti: id est perficies in futuro: d Eis qui sperant in te in cō/spectu filiorum hominum: id est bona opera faciūt co/ram hominibus: non vt ab hominibus videant: sed vt ho/mines exemplū accipiāt: ⁊ ipsi a te remunerent. Hoc est spe/rare in deum: in conspectu hominum. Spes enim est certa expectatio futurę beatitudinis ex meritis p̄cedentibus. Qui ergo bona opera non faciūt: ⁊ tamē putant se saluādos: non sperant/licet operent in cōspectu filiorum homi/nū: quia certam expectationem futurę beatitudinis non ha/bent. Uel sic: Qui sperant in te in cōspectu filiorum hominū: id est ita sperant q̄ non erubescunt te confiteri co/ram hominibus. Matth. x. d. Omnis qui confitebit me co/ram hominibus/confitebor et ego eum coram patre meo qui est in cęlis: Qui autem negauerit me coram hominibus: ne/gabo et ego eum coram patre meo qui est in cęlis. Uel po/test construi cum eo quod dicitur: Perfecisti: vt sic dica/tur: Perfecisti: id est perficies: in conspectu filiorum hominū: Quasi dicat: Tu reddes eis et perficies illā dul/cedinē cunctis videntibus: quando dices in die iudicij: Ueni/te benedicti patris mei: possidete paratū vobis regnū a con/stitutiōe mūdi: Matth. xxv. c. Hoc enim erit/in cōspectu omniū filiorum hominū: tam bonorū q̄z malorū. De bo/nis ī Ps. Uidebūt recti ⁊ lętabunt ⁊c. De malis Ps. Pec/cato: videbit ⁊ irascet ⁊c. Et Sap. v. a. Uidētes turbabunt timore horribili: et mirabunt in subitatione insperatę salutis ⁊c. Tunc enim videbunt sanctos exaltari: ⁊ hoc ad maiorem suā cōfusionem. Sed vltra eos non videbunt. Unde Esa. xxvi. b. Domine exaltet manus tua vt non videant: videant et confundant ęlantes populi: id est inuidentes: ⁊ ignis hostes tuos deuoret. Ibi est fm aliam translationē: Tollat impius ne videat gloriam dei. Post ostendit/vbi perficiet/ cū dicit: e Abscōdes eos in abscondito faciei tuę. Abscō/des scz in paradiso: vbi facie ad faciē videtur diuinitas tua: quam abscondisti sub humanitate. Unde Esaię. xlv. c. Ue/re tu es deus absconditus. Et tunc plenarie cognoscetur qd̄ nunc credit. Unde. i. Corinth. xiij. d. Uidemus nunc p spe/culum in ęnigmate: tunc autem facie ad faciem: Nūc cogno/sco ex parte: tunc autem cognoscam sicut ⁊ cognitus sum. Et bene dicit: Abscondes: quia vt dictum est: ibi abscondent ira q̄z mali eos non videbunt decętero. Unde bene adiungit: f A cōturbatione hominū: supple damnatorū: quę cō/munis erit omnibus damnatis. Unde dicit: A cōturbati/one. Hęc enim p̄positio/cum/notat cōmunitatē. Hęc fa/cies eis ī futuro: Sed interim quid: g Proteges eos in tabernaculo tuo: id est in ecclesia militāte: quę dicitur tabernaculū: quia mobilis est. Sed ecclesia triumphās dicit domus. Et hoc tabernaculum ad illam domū transferetur: scdm illud Heb. xij. g. Declarat mobilium translationem tanq̄z factorū

a Quia magna multitudo dulce/
b dinis tuę domine: quam ab/
c scondisti timētibus te. Per/
d fecisti eis qui sperāt in te: in
e spectu filiorū hoim. Abscō/
f dēs eos in abscōdito faciei
g tuę: a cōturbatione hoim. Pro
teges eos ī tabernaculo tuo:

Al. tsperātib⁹

De multiplici effectu dulcedinis diuine

Al. tvel

Quid sit spe

Ps. 106. Ps. 111.

tanq̃ factorũ: vt maneãt ea quę sunt ĩmobilia. Et Esa. xxxiij. d. Respice sion. i. ecclesia militãs/speculans p fidẽ: solennitatẽ nostrę ciuitatẽ: oculi tui videbunt hierusalẽ ciuitatẽ opulentã: tabernaculũ qd̃ nequaq̃ transferri poterit: nec auferent claui eius in sempiternũ. Proteges/dico: a cõtradictiõe linguarũ. i. schismatum et hęresũm: de quibus Matthęi. xvj. c. Et portę inferi nõ p̃uale/bũt aduersus eã. Ps. Dũe libera aĩam meã a labijs iniq̃s/et a lingua dolosa. Vl' de viris cõtemplatiuis pot exponi: Et de p̃senti sic: Abscõdes eos in abscõdito faciei tuę. Sancti em̃ viri in mũdo nõ inueniũt nisi cõturbationẽ: vũ refugiũt ad dominũ/vt in ipo pacẽ inueniãt: fm illud Job. xvj. g. Hęc locut' sũ vob̃ vt ĩ me pacẽ habeatẽ: ĩ mũdo p̃ssuras habebitis. Sed duę sunt spẽs cõtemplatiõis. Una q̃ cõtemplamur diuinã naturã ⁊ supęcęlestia: Alia q̃ cõtẽplamur humanã naturam ĩ christo: ⁊ ea q̃ in ipsa passus est. De p̃mo ergo dicit: Abscõdes eos in abscõdito faciei tuę. i. in cõtemplatiõe diuinitatis ⁊ supęcęlestiũ: A cõturbatiõe hominũ. i. a sęcularib' negocijs: in quib' cõturbant homies: q̃ qui aliq̃d de illa dulcedine sentiũt/sęculi pturbatiõib' se nõ exponũt. Vũ de Augt. legim': Displicebat ei quicq̃d agebat in sęculo p̃ dulcedine dei ⁊c. De secũda specie cõtemplatiõis dicit: Proteges eos in tabernaculo tuo. i. in cõtẽplatiõe hũanitatẽ ⁊ passiõis tuę: in qua militasti ⁊ diabolũ debellasti.

a ¶ A cõtradictiõe linguarũ: vt detrahẽtes ⁊ ptradicẽtes patiẽter feram' /exemplo illius: qui vt dicit beat' Bernũ. in factis habuit obseruatores: ⁊ in verbis cõtradictores: qui vt dicit. i. Pet. ij. d. cũ maledicerẽt nõ maledicebat: cum paterẽt nõ cõminabat. Heb. xij. a. Recogitate eũ qui talẽ sustinuit a peccatorib' aduersus semetipsum cõtradictionẽ/vt nõ fatigemini animis vestris deficiẽtes. b ¶ Bñdictus dñs. Supęgit ꝓpheta de pturbatiõibus et angustijs quas patiunt viri sancti: ⁊ de remedio qd̃ dat dñs cõtra eas: Hic autẽ agit gratias dño de isto remedio. Vũ dicit: Bñdictus dñs: supplesit. Et ostẽdit quare bñdicit deũ. s. ꝓter admirabilẽ misericordiã suã: Hoc est qd̃ dicit: c ¶ Qm̃ mirificauit. i. mirabilẽ ostẽdit: d ¶ Misericordiã suã mihi. i. ad vtilitatem meã. Mirificauit aũt eam multis modis. s. se ꝓ nobis morti expondẽdo. Esa. xxviij. f. Alienũ ẽ opus eius vt operẽt opus suũ: peregrinũ est opus eius ab eo. Vũ ipsi angeli hanc misericordiã admirari sunt: In quo ꝓsona dicit Esa. lxiij. a. Quis ẽ iste q̃ venit de edom tinctis vestib' de bosra ⁊c. Itẽ hanc misericordiã mirificauit/hostes suos pascẽdo: ⁊ ꝓ eis orãdo. Unde idẽ p̃dicabat Matth. v. g. Diligite inimicos vr̃os: bñfacite his q̃ odẽrũt vos: ⁊ orate ꝓ psequẽtib' ⁊ calũniantib' vos: vt sitis filij patr' vestri q̃ in cęlis est: qui solẽ suũ oriri facit sup bonos ⁊ malos: ⁊ pluit sup iustos ⁊ iniustos. Itẽ hãc mirificat/hostes suos tãdiu ad pęnitẽtiã expectãdo. Roma. ij. a. Ignoras qm̃ benignitas dei ad pęnitẽtiã te adducit? Vũ Esa. ix. b. dicit/q̃ vocabit nomẽ eius admirabilis. e ¶ In ciuitate munita. i. in mũdo q̃ munit' ẽ septẽplici muro. i. septẽ vitijs capitalib': sicut hiericho munita erat cõtra filios isrl'. Et q̃ vult istã ciuitatẽ debellare/ oportet q̃ circũeat eam septies. s. cogitãdo /et pęnitẽdo de illis septẽ vitijs: ⁊ detestãdo ea. Esa. xxiij. d. Sume citharã: circũi ciuitatẽ meretrix obliuioni tradita: bene cane: frequẽta cãticũ. Hęc meretrix est aĩa peccatrix: q̃ obliuiõi tradita est: q̃ nõ est scripta in libro vitę. Et si q̃ bona vnq̃ fecit: nõ sũt accępta coꝝã deo. Ezech. xviij. f. Oẽs iusticię eius quas fecerat non recordabunt. Hęc vt memoria eius sit coꝝã deo: debet accipere citharã pęnitẽtię/vbi membra extẽdant ĩ rigore pęnitẽtię/sicut chordę in cithara: hoc est q̃tũ ad satisfactionẽ. Item debet circũire ciuitatẽ per cõtritionẽ: fm illud Esa. xxxviij. c. Recogitabo tibi oẽs annos meos in amaritudine aĩę meę. Itẽ debet bñ canere ꝓ cõfessionẽ. Et dicit bene: q̃ qui omittũt illa quę necessaria sunt ad cõfessionẽ/male canunt. Illa autẽ sunt p̃ncipaliter quattuor/videlicet vt sit festiua/amara/frequẽs/⁊ integra: de quibus als est dicendũ. De hac ciuitate alibi in Ps. Quis deducet me in ciuitatẽ munitam ⁊c. Et Matth. xxj. a. Ite in castellũ quod cõtra vos ẽ. Vel/ In ciuitate. i. in ecclesia: de qua ĩ Ps. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Munita/ cõtra diabolum. Hui' ciuitatis murus est christ': apli autem sunt turres. Cãticor. viij. c. Ego murus/et vbera mea turris. Victualia hui' ciuitatis sũt sacramẽta: ⁊ maxime sacramentũ eucharistię. Fluuius est doctrina. Ps. Fluminis impet' lętificat ciuitatẽ dei. Postea docet ꝓ quid haberi possit ista misericordia. s. per cõfessionẽ. Unde dicit: f ¶ Ego dixi in excessu mentis meę. Est excessus pauoris: et est excessus ꝓtẽplationis. Et de vtroq̃ potest legi. De primo sic: Ego dixi in excessu mentis meę: id est in pauore. Alia lra habet: In pauore g ¶ Proiectus sũ per peccatũ. h ¶ A facie oculorũ tuorum: id est a pręsentia tua. Vel/ A facie oculorũ tuorum: id est tibi displiceo per peccatũ. Homines enim qui displicent magnatibus solent proijci a facie eorum. Vel/ A facie oculorum tuorũ: id est a p̃sentia et possessione septem donorũ: quę dicunt oculi: Zach. iij. d. Super lapidem vnũ septẽ oculi. Vel in excessu/ cõtemplationis/ dixi: proiectus sum ⁊c. vt supra: quia in cõtemplatione videt homo suos defectus. Vũ Gregor'. Quãto magis in cõtemplatiõe proficit: tanto magis se nihil esse cognoscit. Hiere. xxxj. d. Postq̃ ostendisti mihi/percussi femur meũ/confusus sum ⁊ erubui. Et quia ita humiliter ꝓfessus sum: i ¶ Ideo exaudisti vocem orationis meę. Et notat ĩ hoc versu duas causas quare exaudit deus orationem viri fidelis. Prima est humilitas orãtis: quã notat/cum dicit: Ideo: scz quia humiliter dixi: Proiectus sum ⁊c. Unde Eccli. xxxv. c. Oratio humiliantis se penetrabit nubes. Secũda causa est/deuotio ipsius orantis: quam notat/cum subiungit: k ¶ Dum clamarem ad te. Est enim clamor interior cordis: ⁊ exterior oris. Primus est ipsa deuotio. Secũdus est signum et excitatio deuotionis. Daniel'. xiij. e. Exclamauit susanna voce magna ⁊c. Et sequitur: Exaudiuit autẽ dominus vocẽ eius. l ¶ Diligite dominũ. Enumeratis tot et tantis beneficijs: cõclusionẽ hortatoriam subiungit: vt deus diligat̃ qui est dator illorum beneficiorũ. Unde dicit: Diligite dominũ omnes sancti eius: Nullo excepto: sicut nullus excęptus est a beneficijs. Ps. Non est qui se abscondat a calore eius. Et dicit: Sancti: id est sine terra. Ad amorem enim dei exigitur vt terrena vel mũdana non diligant̃. Beatus Bernũ. Et si sine respectu mercedis diligendus sit deus: tamen sine mercede diligi nõ potest. Iaco. iiij. a. Amicitia huius mũdi inimica ẽ deo. Et iõ/ Diligite: m ¶ Quoniã veritatẽ requiret dominus: vtrũ scz vere dilexerimus eum. Quid autẽ sit vera dilectio/ docet apostolus Eph. v. a. Estote imitatores dei sicut filij charissimi: et ambulate in dilectione sicut ⁊ christus dilexit nos: et tradidit semetipsum pro nobis oblationem et hostiam in odorem suauitatis. Ecce vera dilectio/ vt diligamus eũ: sicut ipse dilexit nos. Quomõ? Tradidit semetipsum pro nobis: Ergo debem' pro ipso nosmetipsos morti exponere/ si opus fuerit: alioquin non diligimus eum vere. Sed qui modo se leui pęnitentię subijcere nolunt ꝓ deo: vix tempore pęsecutiõis exponerẽt se gladio. Vũ ꝓtra delicatos tam clericos q̃ laicos: dicit beatus Greg'. in. xj. homelia. s. Simile est regnum cęlorũ thesauro ⁊c. loquẽs de quadam virgine martyre. Hęc enim sancta hęc mori ꝓ domino potuisset in corpore: si p̃us a terrenis desiderijs mortua nõ fuisset in mẽte. Et addit beatus Gregor'. Quid inter hęc nos barbati ⁊ debiles dicimus: qui ire ad regna cęlestia puellas per ferrum videmus: quos ira superat; superbia inflat: ambitio pturbat: luxuria

a a cõtrãdictione linguarum.
b Benedict' domin':
c quõniã
d mirificauit misericordiã suã
e mihi ĩ ciuitate † munita. Egõ
f autem dixi in † excessu mẽtis
g meę: pie'ct' sũ † a facie oculo-
h rũ tuor̃. Ideo exaudisti vo-
i cẽ orionis meę: dũm clamarẽ
k ad te. Diligite dñm oẽs san-
l cti ei': qm̃ veritatẽ requiret dñs:
m

Ps. 119

Ps. 91

Ps. 86.

Al. † a vultu

Ps. 45.

Que sit vera dilectio

Matth. 13. f.

Ps. 18.

o mirifica misericordiã tis modis

p munit' ẽ septẽplici muro: et quomõ sit bellandus

prurbat: luxuria inquinat. Qui si adipisci cęlestia regna p bella psecutionũ nõ possum⁹: hocipsũ nobis turpe sit q deũ nolum⁹ saltẽ p pacẽ sequi. Ecce nulli nostrũ hoc tpe dicit de⁹: p me morere: sed illici/a tñ modo in te desideria occide. Qui g̃ in pace subijcere carnis desideria nolumus: qũ in bello p deo ipsã carnẽ daremus:

Al. this q abũdanter faciunt

Hoc totũ vsq; huc est de verbis Gregorij. Qui g̃ carnis desideria non occidunt: sed amant delitias / diuitias et honores: quid dicẽt dño in illo districto examine/ vbi veritatẽ requiret dñs: Diligamus g̃ eum etiã sicut dilexit nos: ⁊ in tpe pacis sim⁹ imitatores dilectiõis ei⁹: sicut dixit aplus: ita vt nosmetipsos tradam⁹ pęnitẽtię ꝓpter amorẽ ei⁹: Cui⁹ formã ipse dedit/ Matth. xvj. d. Si q̃s vult post me venire/ abneget semetipsũ ⁊ tollat crucẽ suã. Tria dicit: Semetipsum: Nõ em̃ in se habet corp⁹ ⁊ spiritũ. Nõ tũ ad corpus dicit: Abneget se. s. relinquendo diuitias et delitias. In spũ autem sunt duo. s. intellectus ⁊ affectus. Intellect⁹ iudicat: ⁊ affect⁹ appetit ⁊ vult. Debet g̃ abnegare nõ solũ se: sed semet / vt spm̃ abneget q̃tũ ad ꝓpriã voluntatẽ quę est ĩ affectu: et etiã semetipsũ/ vt abneget ꝓpriũ sensum qui est ĩ intellectu: Et sic abnegãs semetipsum/ tollat crucẽ. s. pęnitentiã: et sequat dñm. Hoc facere ẽ semetipsũ sãctificare/ vt sit sãct⁹: et diligat deũ: q̃ dicit hic: Diligite dñm oẽs sancti eius: et non dicit sancti simplicit/ sed addit/ eius: q̃ philosophi sancti fuerũt. i. sine terra: sed non ei⁹. ij. Timoth. ij. c. Mouit dñs q̃ sunt eius. Et ille est bñ sanct⁹. i. sine terra: q̃ relinquit p dño terrã corpis q̃tum ad amorẽ priuatũ: et terrã cordis q̃tũ ad alia duo. s. q̃tũ ad volũtatẽ ꝓpam ⁊ ꝓpriũ sensũ. Et h̃ ẽ vere diligere deũ: q̃ hoc est diligere ex toto corde/ ex tota aĩa/ ⁊ ex tota fortitudine: Deut. vj. a. Q̃d sic exponit beat⁹ Bern̄. Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo. i. dulciter: ex tota aĩa. i. prudẽter: tota fortitudine. i. fortiter. Dulciter amat deũ: q̃ ei⁹ dulcedinẽ p̃ponit delitijs carnis ⁊ diuitijs tẽporalibus. Prudẽter: qui ꝓpriũ sensũ relinquit ꝓpter illũ. Unde. j. Cor. iij. d. Si q̃s videt inter vos esse sapiẽs in hoc sęculo/ stultus fiat vt sit sapiẽs. Fortiter diligit eũ: q̃ a volũtate ꝓpria se auertit: vt dicat ei/ sicut dixit p eo: Nõ sicut ego volo: sed sicut tu. Sic g̃ vere diligimus dñm: Qm̃ veritatẽ: vitę/ doctrinę/ iusticię: Requiret dñs. Et cũ inq̃sierit ⁊ req̃sierit: nũquid impuni/tũ dimittet q̃d min⁹ inuenerit: Nõ. Unde addit: a Et retribuet abundãter: pęnã infligẽdo: b Faciẽtibus superbiã. i. quodcũq; peccatũ: q̃ in quolibet est superbia ⁊ cõtempt⁹ dei. Et legat hęc dictio/ abundãter/ cum reduplicatiõe: sic: Retribuet abundãter faciẽtib⁹ abundãter. De abũdãtia hui⁹ retributionis/ Apocl. xviij. b. Reddite illi sicut illa reddidit: ⁊ duplicate duplicia ꝓ m̃ opa eius: q̃ntũ glorificauit se ⁊ in delitijs fuit: tãtũ date illi tormentũ ⁊ luctũ. Osee. v. b. Respõdebit arrogãtia israel in facie eius. c Viriliter agite. Supra hortat⁹ est ad amorẽ ⁊ dilectionẽ dei: Hic monet ad opationẽ/ ne sit amor ociosus. Unde dicit Greg⁹. Amor dei ociosus non est: operat em̃ magna si est: si autẽ opari renuit/ amor nõ est. Item Greg⁹. Probatio dilectiõis/ exhibitio est opis. j. Joh. iij. d. Nõ diligam⁹ ꝓbo nec lingua: sed ope ⁊ veritate. Nec dicit: Virilia agite: sed viriliter. Sũt em̃ q̃ virilia ⁊ fortia opa faciũt: sed nõ virilit: vt desides religiosi ⁊ oẽs hypocritę: q̃ molles sũt ⁊ palpãtibus se exponũt. s. laudãtib⁹. Unde dicit Greg⁹. Arrogãtes hũanis laudib⁹ mollia corda p̃stituũt/ ⁊ suis amorib⁹ corrũpunt: Si aũt virilit viuerẽt: nullę laudes eor animos virtiarẽt. Prouerb. xviij. b. Qui mollis ⁊ dissolut⁹ est in opere suo: frater est sua opera dissipãtis. Ideo bñ dicit: Viriliter agite: q̃d est auelli a mũdo/ a carne/ a parẽtib⁹/ a seipso. g̃. Expecta dñm/ viriliter age. ij. Paral. xxxij. b. Viriliter agite ⁊ ꝓfortamini ⁊ nolite timere. Multi agunt/ sed muliebriter: q̃ cũ mulierib⁹ est eor cõuersatio. Osee. iiij. c. Ipsi cũ mulieribus cõuersabant: ⁊ cum effęminatis sacrificabãt. Et ne deficiatis ĩ labore: d Cõfortet cor vestrũ:

Epb. 5. a.

Triplex abnegatio

Quis vere dicat sanct⁹

Matth. 26. d.

Ps. 26.

a ⁊ rẽtribuet abundanter fãci-
b entibus superbiã. Viriliter
c agite ⁊ cõfortet cor vestrũ:
d omnes qui speratis in do-
mino.

Intellectus Dauid.

f b Eãti quorũ / XXXI.
g remisse sũt iniq̃tates:

scz spe pręmij. Unde addit: e Omnes q̃ speratis in domino. Unde dicit aplus Gal. vj. c. Bonũ faciẽtes nõ deficiamus: tempore em̃ suo metem⁹ nõ deficiẽtes. ij. Corinth. iiij. d. Propter q̃d non deficimus: sed licz is q̃ foris est hõ noster corrumpat: tñ is q̃ intus est renouat de die in die. Id em̃ q̃d in p̃senti est momentaneũ ⁊ leue tribulatiõis nostrę: sup̃ modũ in sublimitate ęternũ glorię pondus opabit in nobis/ nõ cõtemplantib⁹ nobis q̃ vident: sed q̃ nõ vident. Quę em̃ vident temporalia sunt: quę autẽ non vident/ ęterna: Ad quę nos pducat iesus christus: amẽ.

De pe. dit. 3. c. illud

Expositio Ps. XXXI.

b Eati quorũ ⁊c. Titulus. Intellectus dauid. Supra egit ꝓpheta in psona iusti ⁊ ecclesię de psecutiõibus quas patit iustus ⁊ ecclesia: ⁊ de remedio cõtra eas. Sed q̃ vt dicit Esa. xxviij. e. Uexatio dabit intellectum auditui: Ideo agit hic de intellectu. Unde is est sensus tituli. Hic est intellectus dauid. i. pęnitẽtis: cuius psona vl cui scribit / vt se peccatorẽ esse intelligat/ ⁊ peccata accuset. Bona etiã si qua facit/ intelligat a deo esse/ et deo attribuat. Et est psalm⁹ iste secũdus psalmor pęnitentialiũ: In quorũ primo egit de cõtritione: In isto autem secũdo agit de confessione. Intentione monet ad pęnitentiã. Modus talis est: Quadripertitus est psalmus iste. Primo dicit initium boni esse per indulgentiam dei: ⁊ se fuisse miserum per peccatum: sed conuersum dei auxilio. Secundo agit de confessione: ibi: Delictum meum. Tertio/ pęnitudinem commendat ibi: Pro hac orabit. Quarto ponit lętum finem: vbi dicit deũ dare intellectũ: ibi: Intellectum tibi dabo. Primo ergo iustificationẽ deo attribuit/ dicens: f Beati quorum remisse: id est dimisse: g Sunt iniquitates. Et bene Beati: quia econuerso: habentes peccata/ miseri sunt et in angustia constituti. Unde Prouerb. xiij. d. Justicia eleuat egenum: miseros facit peccatũ populos. Esaię. lvij. d. Non est pax impijs. Sed q̃ sine peccato sunt habent eam. Unde Joh. xiiij. d. Pacẽ relinquo vobis/ pacẽ meã do vobis. Pax multa diligẽtibus legem tuã. Item/ Beati: quia eis omnia optata succedunt. Non em̃ oprant nisi illud vnum quod necessariũ est: Luc. x. g. Et in Ps. Unã petij ⁊c. Peccatoribus autem ecõuerso. Nec enim habent in peccato refectionem/ q̃d maxime desiderant. Unde Hieronym⁹. Voluptas habita/ famẽ non satietatem parit. Sic ergo Beati/ sunt: quorum remisse sunt iniquitates. Remisse: id est dissolutę igne cõtritionis: iniquitates supadditę: id est peccata actualia: quę in cõtritione eneruant ⁊ remittunt/ vt vim nõ habeant: in cõfessione occidunt/ vt iam non viuant: in satisfactione autẽ adnihilant/ vt non reuiuiscant/ nec in pęna/ nec in culpa. Et de his tribus dicitur hic: vt patebit. De primo ergo dicit: Beati quorum remisse sunt iniquitates: per ignem cõtritionis: sicut remittit duricia ferri ꝑ ignem. Unde Job. xxviij. a. Lapis calore solutus in ęs vertit. Per lapidem significat cor durũ peccatoris: qui solutus calore: id est igne spũssancti/ ęstuare faciente in cõtritione: in ęs cõuertit: id est ad sonum cõfessionis perducit: ⁊ sic remittunt. Sed ⁊ moriunt peccata: Unde Eccli. iij. b. In die tribulatiõis cõ-

Ps. 118.

Ps. 26.

Partitio psalmi

memorabit tui:

Potest etiã totum legi aliter: f Beati quorũ remisse sunt iniq̃tates. i. modicę ⁊ min⁹ enormes sũt: hi sunt beati. i. min⁹ infęlices q̃ qui grauia peccata ⁊ enormia cõmiserũt: sicut illi de quib⁹ Osee. ix. b. Profũde peccauerũt sicut in diebus gabaa. Matth. xj. c. Uę tibi corozaim: vę tibi bethsaida: q̃ si in tyro ⁊ sidone factę fuissẽt virtutes q̃ factę sũt in vobis: olim in cilicio ⁊ cinere pęnitentiã ęgissent: Verũtñ tyro ⁊ sidoni remissi⁹ erit in die iudicij q̃ vobis. Quare: nisi q̃ remissius peccauerũt. Et ita beati sunt hi respectu illorũ: sicut Eęch. xvj. f. Uicisti sorores tuas peccatis tuis / sceleratius

Aliter

* agens ab eis: